

იუნიონის
თსკილუი

ლ. ს. შ. ს.

1787

მოქმედი პიკნი

ი ფ ი გ ე ნ ი ა.

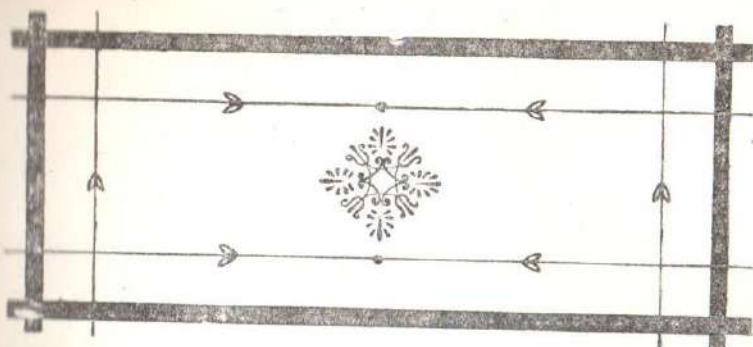
თ ო ა ს ი, თ ა ვ რ ი დ ის მ ე ფ ე.

ო რ ე ს ტ ი.

პ ი ლ ა დ ე.

ა რ კ ა დ ი.

მოქმედების ადგილი: ქალა დიანას ტაძრის წინ.

პირველი მოქმედება

პირველი გამოცვლა

ი ფ ი გ ე ნ ი ა (მარტო)

ისევ თქვენს ჩრდილში, მოშრიალე ფოთლებო ხეთა,
რომ გადმოჰყურებთ ამ ძველ, წმინდა, დაბურულ ქალას,
როგორც ტაძარში ქალღმერთისა, მოვდივარ დღესაც
იღვლევებული, მოცახცახე, მთრთოლარე გულით,
ვით მაშინ, როცა აქ პირველად შემოვლდი ფეხი,
და ვგრძნობ, ამ ადგილს ჩემი სული ვერ შესჩვევია.
დიდი ხანია, რაც აქ მფარავს მალალი ზეცის
ურყევი ნება, რომელსაც მთლად მივანდე თავი,
მაგრამ უცხო ვარ მე აქ ისევ, ვით პირველ წელსა.
ეჰ! ზღვა მაშორებს ჩემს ძვირფასებს. მაღლობლებს ჩემსას,
მთელი დღეები ვდგევარ ხოლმე მის ნაპირებთან,
ძვირფას საბერძნეთს ეძებს მარად ტანჯული სული,
მაგრამ ჩემს ოხვრას ყრუ გუგუნით შორეულ ხმების
ხედებიან ოდენ ბობოქარი ტალღები ზღვისა.

ეჰი მას, ვისაც მარტოდ ყოფნა რგებია ხვედრად,
მშობლებისაგან, და-ამებისგან მთლად მოცილებულს!
ბედნიერებით გამოწვეულ საამო ღიმის
მის ბაგეთაგან მწუხარება გაჰჟანტავს ხოლმე.
შორს გაიტაცებს მას ყოველთვის ოცნება თვისი:
მშობლიურ ქერქვეშ, მამა-პაპის კარმიდამოში,

სადაც პირველად იხილა მან მნათობი ცისა,
სადაც დაძმებთან თამაშობდა და სისხლით თვისტომით.
დაუშვებობდა, შეეთვისა სულით და გულით.
ღმერთებთან დავას ვერ დაევიწყებ, მაგრამ საბრალო,
საცოდავია ქალთა ხვედრი ამ ქვეყანაზე.
ქმარი ბატონობს ოჯახში და მბრძანებლობს ომში,
უცხო ქვეყნადაც იცის, როგორ უშველოს თავსა.
ნაალაფევი, ნაშოვარი ახარებს მის გულს,
მას გამარჯვება გვირგვინს აღვამს, პატივს სდებს დიდად,
სახელოვანი სიკვდილი კი დიდებით მოსაგს.
არტანუბშია მოქცეული ღია ცის ხვედრი!
პირქუს ქმრისადმი მორჩილება, უღრტვინველობა
მას მიაჩნია თავის წმინდა მოვალეობად.
რა უბედური არის, როცა მზაკვარი ბედი
შორს, უცხოეთში, გადასტკორცნის შეუბრალებლად!
მეც თოასს ვყვევარ შებორკილი, კაცს კეთილშობილს,
წმინდაა, მაგრამ მიძიმე არის ეს ბორკილები.
რარიგ მრცხვენია გამოგიტყდე, რომ ჩუმი დრტვინვით
გემსახურები შენ, ქალღმერთო, მუარველო ჩემო!
მე ხომ აღვითქვი, ხომ შეგპირდი ჩემივე ნებით,
რომ შენთვის მსხვერპლად შემიწირა სიცოცხლე ჩემი.
ვით წინათ, ახლაც მხოლოდ შენზე ვამყარებ იმედს,
მკაცრო დიანა, მხურვალედ რომ მიმიკარ მკერდზე
და მომიქციე შენს ღმანკო და ნახ მკლავებში
ასე დევნალი, განკიცხული ასული მეფის.
ზევსის ასული, თუ ოდესღაც განსაცდელისგან
შენ დაიხსენი დიდებული ადამიანი,
თუკი დიდებულ აგამემნონს, ღმერთთა თანატოლს,
შენს საკურთხეველს ვინც შესწირა ასული თვისი,
შენი მოთხოვნის, შენი ნების აღსასრულებლად,
ტროას დანგრეულ კედლებიდან თავის სამშობლოს,
თავის სახლ-კარს რომ დაუბრუნდა სახელგანთქმული,
შენ დაახვედრე, ვით საუნჯე უჭირფასესი,
ძე სანუკვარი, ელექტრა და მეუღლე თვისი,—
მეც დამაბრუნე სამშობლოში, ჩემიანებთან
და, ვით მიხსენი სიკვდილისგან, დამიხსენ ახლაც
აქ ცხოვრებისგან, ამ მეორე სიკვდილისაგან!

მეორე გამოცემა

იფიგენია. არკადი.

არკადი

ხელმწიფემ აქეთ წარმომგზავნა, რათა გადმოგცე
ღიანის ქურუმს მოკითხვა და სალამი მისი.
დღეს მადლსა სწირავს თავის ქალღმერთს მთელი თავრიდი
ამ საოცარი, ამ ახალი გამარჯვებისთვის.
ჰოდა, ავჩქარდი, გამოვასწარ შეფეს და ლაშქარს,
რათა ვაუწყო ყველას მათი მოახლოება.

იფიგენია

ჩვენ მხად ვართ, შევხვდეთ ღირსეულად მეფეს და ლაშქარს;
ჩენი ქალღმერთიც სასურველ მსხვერპლს, თოასის ხელით
მისთვის შეწირულს, გადმოხედავს მოწყალე თვალით.

არკადი

ო, ერთხელ მაინც ვიხილავდე ქურუმის მზერას,
ეგრეთ ღირსეულს, თავყანის ღირსს, წმინდა ქალწულო,
მაგ მზერას, ნათლით გაშუქებულს, გასხივოსნებულს,
ჩენთვის კეთილის მაუწყებლად! მაგრამ საესვა
გამოუცნობი მწუხარებით აწ შენი სული;
და ჩვენ ამაოდ ველოდებით მრავალი წელი
მაგ ბაგეთიგან მოვისმინოთ სარწმუნო სიტყვა.
მას შეძლეგ, რაც ამ ქვეყანაში გიხილე თვალით,
სწორედ ეგ მზერა თრთოლასა მგერის, მაწამებს მუდამ.
მიჯიკველია შენი სული რკინის ჯაჭვებით
შენივე გულის ღრმა უფსკრულზე, დუმილით სავსე.

იფიგენია

ასე შეიძვრის ქვეყნად დევნილს და დაობლებულს.

არკადი

ნუთუ დევნილი და ობოლი გგონია თავი?

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

განა გაგვიწევს უცხოეთი სამშობლოობას?

ა რ კ ა დ ი

შენ უცხოეთად გადაგექცა სამშობლო შენი.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

სწორედ მაგიტომ ჩემი გული იცლება სისხლით.
ყრმობის დღიდანვე, როცა სული ძლივს შეეჩვია
მამას და დედას, ძვირფას და-ძმას, თავისიანებს,
და უძველესი ღეროების მძლე ფესვებიდან
აღიმართენით ზეცისაკენ ყლორტები ნორჩი,
ერთურთში ლხენით, მეგობრულად გადახლართულნი,
ეჰ, სწორედ მაშინ თავს დამატყდა სასტიკი წყველა,
ჩამომაცილა ჩემს საყვარელ ადამიანებს
და რკინის მუშტით დაარღვია კავშირი გულთა.
ახალგაზრდობის სიხარული გაფრინდა შორად,
თან ვაჰყვა წრფელი ნეტარებაც პირველი წლების,
თუმცა გადავჩი, ჩემი თავის ჩრდილი ვარ მხოლოდ,
წარვიდა, გაჰქრა სიხარული, სწრაფვა სულისა,
არ აყვავდება აწ ყვაველი სიცოცხლის ჩემის.

ა რ კ ა დ ი

რაკი უწოდებ შენს თავს ასე უბედურს დიდად,
მაშინ მე მართლა უბედური გიწოდო უნდა.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

მადლიერი ვარ თქვენი მუდამ.

ა რ კ ა დ ი

არა, როდია
მაგვარი გრძნობა ქეშმარიტი მადლიერება,
რომლის გულისთვის იღწვის ხოლმე ქველმოქმედება;

ნათელ მხერაში იხატება ადამიანის
კმაყოფილება და გულწრფელი მადლიერება.
როცა განგების იღუმალმა, სასტიკმა ნებამ
მრავალი წლის წინ ამ ტაძარში გადმოგისროლა,
თოასი შეგხვდა, ვითაარცა მოციქულს ზეცის,
შეტად გულწრფელი სიხარულით და მოწიწებით
და ეს ნაპირი თავშესაფრად გადიქცა შენთვის,
ესდენ საზარი, დამლუპველი უცხოელთათვის,
რადგან, შენამდე ვინც დაადგა ჩვენს მიწას ფეხი,
ამ ქვეყნის ძველი ჩვეულების მიხედვით, ყველა
წმინდა დიანას საკურთხეველს შესწირეს მსხვერპლად.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

განა სიცოცხლე მარტოოდენ სუნთქვასა ნიშნავს?
ანა, ეს რალა სიცოცხლეა, როს ამ ტაძარში
უნდა ლანდივით დავტიროდეს საკუთარ საფლავს?
ან ვით ვუწოდო ამ ცხოვრებას საამო, კარგი,
თუ ყოველი დღე, ოცნებაში გატარებული,
შე განმიმზადებს იმ მწუხარე, სევდიან დღეებს,
რომელთაც ლეთის ნაპირებზე თავდავიწყებით
ეძლევა ხოლმე განსვენებულ სულების გუნდი?
ფუჟი სიცოცხლე ნაადრევი სიკვდილი არის:
ყოველთ უწინარეს, მე მრგებია ეს მწარე ხვედრი.

ა რ კ ა დ ი

შეგინდობ მე მაგ სიამაყეს კეთილშობილურს —
თვითონვე არ ხარ კმაყოფილი შენივე თავის,
თუმც მეტისმეტად მეცოდები, რადგანაც იგი
წარგტაცებს სულ მთლად ამქვეყნიურ სიამოვნებას.
ნუთუ, ქალწულო, იმ დროიდან, რაც შენ აქა ხარ,
ჩვენთვის ნამდვილად არაფერი მოიმოქმედე?
ვინ განუქარვა ჩვენს ხელმწიფეს მწუხარე ფიქრი?
ვინ უენებელაყო წლიდან წლამდე მშვიდობიანი,
ყოველად უწყინარ შეგონებით ადათი ძველი,
რომლის ძალითაც უცხო მხრიდან მოსული ყველა
დიანას წმინდა საკურთხეველს ეწირებოდა?
ვინ იხსნა ტყვენი უეჭველი სიკვდილისაგან

და, არც თუ ისე იშვიათად, ვისი შეწევნით
უბრუნდებოდნენ კვლავ თავიანთ სამშობლოს ხოლმე?
განა დიანამ, ნაცვლად მკაცრი განრისხებისა,
რადგან შენ იმას სისხლიანი მოუსპე მსხვერპლი,
არ შეისმინა უწყინარი ვედრება შენი?
განა აწ უფრო წინ არ მიჰქრის ჩვენი ლაშქარი,
მუდამ დიდებით, გამარჯვებით გარემოსილი?
აწ ყველა კაცი კმაყოფილი არ არის ბედით
იმის შემდეგ, რაც ჩვენი მეფე, ვინც ასე ბრძნულად,
ასე გულადად წინ მიგვიძღვის ამდენი ხანი,
შენი წყალობით გულკეთილი, მოწყალე გახდა,
რითაც მონური მორჩილების ვალს გვიმსუბუქებს?
ნუთუ უწოდებ უსარგებლოს ყველაფერ ამას,
როს ტკბილ ბალზამად ეპყურები ათასთა გულებს,
როს ხალხს ზეცისგან მოვლენიხარ დაუშრეტ წყაროდ
განახლებული სიკეთის და ბედნიერების,
როს ამ პურადქვირ, ამ საშინელ ნაპირზე მოსულ
უცხო ქვეყნის შვილთ, განწირულებს სიკვდილის მსხვერპლად,
შენ განუმზადებ გადარჩენას, შინ დაბრუნებას?

იფიგენია

იგი, ვინც ხედავს წინ უფრო ბევრ გასაკეთებელს,
როდი მიიჩნევს მცირეოდენს დამსახურებად.

არკადი

მაგრამ ვით ვაქოთ, თავის საქმეს ვინც არ აფასებს?

იფიგენია

გასაკიცხია, ვინც ზედმეტად აფასებს იმას!

არკადი

იგიც, ამაყად ვინც დაჰყურებს ნამდვილ ღირსებას,
ვით ის, რომელიც ყალბ ღირსებას გაუტაცნია.
მენდე, უსმინე ადამიანს, მეგობარს შენსას,
ნამდვილს, ჰემმარიტს; დღეს, როდესაც ჩვენი ხელმწიფე
შენთან ლაპარაკს წამოიწყებს, შეუმსუბუქე
მდგომარეობა, გითხრას იგი, რის თქმასაც ფიქრობს.

იფიგენია

კეთილი სიტყვით მარტოოდენ შიშს მიძლიერებ;
ო, რარიგ ხშირად გავურბოდი მის აღსარებას!

არკადი

კარგად დაფიქრდი, სასარგებლო თუ რაა შენთვის!
მას აქეთ, რაც ჩვენს კეთილ მეფეს მოუკვდა შვილი,
მარტო ზოგიერთ თავისიანს ეპყრობა ნდობით,
თუმც ადრინდულად იმათაც არ ენდობა დიდად.
შურით შესცქერის ძეს ყოველი დიდებულისას,
ყოველ მათგანში იგი ტახტის მემკვიდრეს ხედავს;
მრბუტობის ჟამს უძეობა აშინებს ძლიერ,
იქნება ჯანყი და უდროო სიკვდილიც აფრთხობს.
ხომ იცი, სკვითი საუბრით თავს ვერ გამოიჩენს,
და მით უმეტეს ჩვენი მეფე—მიჩვეულია
იგი ბრძანებას, მოქმედებას, საქმიანობას,
ხოლო საუბრის ხელოვნების არა ესმის რა.
არ იცის, როგორ წამოიწყოს მან იგი შორით
და ცბიერი გზით მიზანს როგორ მიუახლოვოს.
ნუ გაუძნელებ ორკოფული უარით საქმეს,
ნუ მოაჩვენებ, თითქოს ნათქვამს ვერც კი მიუხვდი,
ხელი შეუწყვი, ათქმევინე თავისი აზრი.

იფიგენია

და მე თვითონვე დავაჩქარო, რაც ასე მზარავს?

არკადი

ნუთუ საზარელს უწოდებ შენ ხელმწიფის სურვილს?

იფიგენია

ღიახ, ის ჩემთვის საზარელზე საზარელია.

არკადი

შენ მხოლოდ ნდობით უპასუხე ხელმწიფის გრძნობას.

იფიგენია

ოლონდ ჯერ იხსნას შიშისაგან მან ჩემი სული.

არკადი

რატომ უმაღაე ჩვენს მბრძანებელს შენს წარმოშობას?

იფიგენია

ქურუმს შეჭფერის საიდუმლოს არგამხილება.

არკადი

მეფეს არასდროს საიდუმლოს არ უმაღაევენ.
და თუ ახლავე მის გამხელას არ ითხოვს შენგან,
ნათლად, აშკარად გრძნობს ხელმწიფის დიადი სული,
რომ მის წინაშე საიდუმლოს ბეჯითად ჰფარავ.

იფიგენია

განრისხებული, ნაწყენი ხომ არ არის ჩემზე?

არკადი

დიახ, ეტყობა. თუმც ის შენზე არაფერს ამბობს,
მაგრამ შემთხვევით წამოსროლილ სიტყვებზე ვამჩნევ,
რომ მეფე მტკიცედ შეუპყრია ერთადერთ სურვილს,
შეიქნეს შენი გულისა და ხელის მფლობელი.
ო, ნუ დასტოვებ უპასუხოდ მის წმინდა გრძნობას,
ნუ მოამწიფებ განრისხებას ხელმწიფის გულში,
არ გაიხადო სანანებლად, რომ თავის დროზე
ჩემს გულწრფელ რჩევას არ უსმინე, დაუხშე ყური.

იფიგენია

როგორ? ხელმწიფე ფიქრობს იმას, რაც არ შეჭფერის
კეთილშობილ კაცს, ვისაც უყვარს სახელი თვისი,
ვის გულშიც ღვივის მოკრძალება ღვთაებისადმი?
ნუთუ სურს მეფეს, რომ ქალღმერთის საკურთხეველიდან
სარეცელისკენ წამიყვანოს ძალდატანებით?
მაშინ მოეუხმობ უკვდავ ღმერთებს და, უწინარეს,
წმინდა დიანას, სასტიკ ქალღმერთს, დასახმარებლად.
აუცილებლად დამიფარავს, ვით თავის ქურუმს,
და ხელს საშველად გამომიწვიდის ქალწული ქალწულს.

არკადი

ნუ აღელდები! ჩვენს მბრძანებელს ახალგაზრდული
სისხლის სიფიცხე ვერ შეიპყრობს, ვერ გაიტაცებს,
რომ ჩაიღინოს ეგ ბავშვური დანაშაული.
მაგრამ სულ სხვა რამ მაშინებს მე, სასტიკ განაჩენს
მოიყვანს იგი სისრულეში დაუყოვნებლივ,
რადგან მტკიცეა სული მისი შეურყეველი.
ამიტომ გთხოვ მე, ნდობით მაინც მოეპყარ მეფეს,
რაკი არ ძალგამს უკეთესი მიუძღვნა ჯილდო!

იფიგენია

მიიხარ, მაუწყე, რაღა იცი შენ ამის მეტი?

არკადი

თვითონ მას ჰკითხე. აგერ, მეფეც აქეთკენ მოდის.
შენ მას პატივს სცემ, შთაგაგონოს თვით შენმა გულმა,
რომ შეხვდე თოასს მეგობრულად, გულწრფელი ნდობით.
კეთილშობილ კაცს ქალის ნაზი, საამო სიტყვა
შორს გაიტაცებს მეტისმეტად. (გადის)

იფიგენია (მარტო)

თუმცა არ ვიცი,
ვით შევასრულო, როგორ მივყვე ამ გულწრფელ რჩევას,
მაგრამ ვალს ჩემსას აღვასრულებ სიამოვნებით,
რომ მისგან ჩემზე გაწეული მოწყალებისთვის
ხელმწიფეს შეხვდეს ალერსიან, კეთილი სიტყვით,
ნეტავ შევიძლო, რომ გულითაც ვასიამოვნო
და თან სიმართლე მოვახსენო მბრძანებელს ჩემსას.

მისამე გაგონება

იფიგენია. თოასი.

იფიგენია

შეფერი ჯილდო მოგივლინოს წმინდა ქალღმერთმა,
მან შიინიკოს გამარჯვება, სახელოვნება,
კეთილდღეობა და სიმდიდრე ყველა შენიანს,

შენ კი, პირადად, აღსრულება კეთილ ნატურათა.
რადგან მზრუნველად მბრძანებლობდი მრავალ ქვეშევრდომს,
დე იმ მრავალთა სიკეთე და კეთილდღეობა
ვერ შეეძაროს შენს იშვიათ ბედნიერებას.

თოასი

მე კმაყოფილი ვიქნებოდი ხალხის ქებითაც,
რაც მოვიხვექე, სხვები უფრო ტკბებიან იმით,
ვიდრე თვითონ მე, და ყველაზე ბედნიერი კი, —
გინდ მეფე იყოს, გინდ უბრალო ადამიანი, —
მხოლოდ ის არის ქვეყანაზე, ვინაც საკუთარ,
თავის ოჯახში მიაღწია ბედნიერებას.
მახსოვს, შენ ჩემს ღრმა მწუხარებას იზიარებდი,
როს მტრის მახვილმა გამომტაცა უკანასკნელი,
ტკბილი ნუგეში, ღირსეული, ძვირფასი შვილი.
ვიდრე ღელავდა ჩემი სული შურისძიებით,
უკაცრიელი არ მიმაჩნდა სასახლე ჩემი,
ახლა კი, როცა შინ დავბრუნდი გამარჯვებულნი,
მათი სამეფო დავანგრიე, ვიძიე შური,
აღარაფერი არ მახარებს ჩემს სასახლეში.
ის სასურველი მორჩილება, რომელსაც წინათ
ჩემი ყოველი ქვეშევრდომის თვალში ვხედავდი,
აწ დათრგუნულა წუხილით და გულნაკლულობით.
ყოველი ფიქრობს მომავალზე შიშით და სევდით
და მე, უშვილოს, უგულოდლა მემსახურება.
დღეს მე მოვედი ამ ტაძარში, სადაც მრავალჯერ
შევთხოვედი ქალღმერთს გამარჯვებას და მსხვერპლს ვწირავდი
მტერზე ძღვევისთვის. გულით მომაქვს სურვილი ძველი,
არც ისე უცხო, შენთვის ერთობ მოულოდნელი!
ჩემი ხალხისა და ჩემივე საკეთილდღეოდ
მსურს სასახლეში წარგადგინო, როგორც საცოლდე.

იფიგენია

დიდ პატივსა სდებ, მბრძანებელო, უცნობ ქალს მაგიტ,
ქვეყნად დევნილი დარცხვენილი დგას შენს წინაშე,
მხოლოდ სიმშვიდეს, თავშესაფარს ეძებდა იგი
ამ ზღვის ნაპირზე და ორივე მან შენთან ჰპოვა.

თოასი

სულ ერთი არის, გიცხოვრია თუ რომელ ხალხში,
კარგი როდია, რომ მეფესაც, ვით უკანასკნელ
იმ ქვეყნის მცხოვრებს, არ უმელავენებ შენს წარმოშობას.
აქ მოსულთათვის საშიშია ნაპირი ჩვენი:
ასე გვიბრძანებს კანონი და საჭიროება.
მაგრამ მე მისგან, ვინც აქ ტკბება სტუმართმოყვრობის
წმინდა უფლებით, ვინც მივიღეთ სულით და გულით,
თავის ნებაზე ვინცა ცხოვრობს, აღსაესე შევებით,
ღიახ, მე მისგან მოველოდი სიყვარულს, ნდობას
ჩემი ეგრეთი ერთგულების სამაგიეროდ.

იფიგენია

ჩემი მშობლების ვინაობას, გვარსა და ოჯახს
არ ვიმელავენებდი მარტოოდენ სიფრთხილის გამო
და ნუ ჩამითვლი უნდობლობად, ხელმწიფეე. ამას.
ო, რომ იცოდე, თუ ვინა დგას, აქ, შენს წინაშე,
რარიგ უბედურ ადამიანს მფარველობ ასე,
ათრთოლდებოდა წამსვე შენი დიადი სული
და დედოფლობას მაშინ აღარ შემთავაზებდი.
დაუყოვნებლივ გამდევნიდი შენი ქვეყნიდან,
ერნ იცის, იქნებ, მოალწევდა სანამდე ქამი
ჩემიანებთან სიხარულით დაბრუნებისა,
რომ ჩემს ხეტიალს მოლებოდა ამითი ბოლო,
შენვე მიმცემდი საშინელსა უბედურებას,
რაც ელის ყველას კარით კარად მოხეტიალეს,
ყოველ ლტოლვილს და გამოგდებულს თავის სახლიდან,
თან რომ სდევს ბედის საზარელი, უწყალო ხელი.

თოასი

ღმერთთ რაც არ უნდა მოგისაჯონ შენ და შენს ოჯახს,
რაც ხანს აქ ცხოვრობ, უცხო ქვეყნად გადმოხვეწილი,
სარგებლობ ჩვენი სასურველი სტუმრის უფლებით,
არ მომკლებია ზეციური წყალობა მათი;
ძალზე ძნელია დამარწმუნოს იმაში ვინმემ,
რომ შენი სახით შევიფარე ცოდვილი სული.

იფიგენია

არა შენს სტუმარს, უმაღლოდ შენს გულქველობას.

თოასი

ბიწიერთადმი მოწყალებას, ქველმოქმედებას
არ გარდმოაველენს თვის კურთხევას მაღალი ზეცა.
შეწყვიტე შენი სიჯიუტე, დუმილი შენი!
ამას მოითხოვს შენგან კაცი პატიოსანი.
თვითონ ქალღმერთმა ხელთ გადმომცა მე შენი თავი
და, როგორც მისთვის, ხარ ჩემთვისაც წმინდანი დიდად.
კანონად შევრაცხ, თვისი ნება მანიშნოს ოღონდ;
თუ გაქვს იმედი სამშობლოში დაბრუნებისა,
ჩემგან ახლავე შეიქნები თავისუფალი,
მაგრამ თუ ეს გზა სამუდამოდ გაქვს დაკეტილი,
თუ შენი მოდგმა გაიფანტა ან მთლად ამოწყდა —
თავს დატეხა საზარელი უბედურება,
მაშინ ჩემი ხარ ყოველგვარი კანონის ძალით.
სთქვი გულახდილად, კარგად იცი, არ გაეტეხ სიტყვას.

იფიგენია

რარიგ ძნელია, ენას ახსნა ბორკილი ძველი,
რომ საიდუმლო დიდი ხნისა გამოამქლავნოს,
რადგანაც ერთხელ საიდუმლო თუ სხვას გავეანდეთ,
ამოფრინდება სამუდამოდ გულის სიღრმიდან,
რომ ამით ვნება მოიტანოს ან სარგებლობა,
როგორც ღმერთები ისურვებენ. მაშ მომისმინე,
იცოდე, მეფევე, ვარ ტანტალის შთამომავალი.

თოასი

რარიგ უბრალოდ წარმოსთქვამ მაგ დიდებულ სიტყვას.
წინაპარს შენსას უწოდებ შენ იმ ადამიანს,
ვისაც ძალიან კარგად იცნობს მთელი ქვეყანა,
ვით ღმერთთა რჩეულს, შეყვარებულს ოდესლაც მათგან?
ეგ ის ტანტალი ხომ არ არის, რომელიც ზევსმა
ღმერთთა ბქობაზე და ნადიმზე თავისთან იხმო
და ვის სიტყვასაც ტკბილს და ამოს, ღრმა აზრის შემცველს,
უსმენდნენ თვითონ დიდებული ოლიმპიელნი,
ვით წმინდა მისნის, ორაკულის, წარმოთქმულ სიბრძნეს?

იფიგენია

დიხ, ის არის, მაგრამ ცის შვილთ ადამიანთან,
ვით თინაბართან, მისვლა-მოსვლა როდილა მართებთ.
სოკედაეთა მოდგმას აღარ შესწევს იმდენი ძალა,
რომ არ დაესხას თავბრუ ზრვევ მწვერვალზე ასულს.
იგი არ იყო მოღალატე, არც უსინდისო,
საგრამ მონობა არ შეეძლო მის სიდიადეს
და ღმერთებთან კი იყო მხოლოდ ადამიანი;
კაცური იყო მისი ცოდვა-დანაშაულიც,
საგრამ სასტიკი განაჩენი უკვდავ ღმერთების;
ვით ნათქვამია სიმღერებში: ის სიამაყემ
და ვერაგობამ ღვთის სუფრიდან ძირს გადმოსტყორცნა.
იქცია ძველი ტარტარების წამების მსხვერპლად.
ეგ, მის მთელ მოდგმას წყევლა მათი თან სდევდა მუდამ.

თოასი

მისი წინაპრის თუ საკუთარ ცოდვათა გამო?

იფიგენია

თუმც დევგმირული მხარ-ბეჭი და გონება მძლავრი
იყო წილხვედრი მისთა შვილთა და შვილიშვილთა,
საგრამ შეტედა მათი უშუბლი ბრინჯაოს სალტით
უწყალო ღმერთმა და განდევნა მათი მზერიდან
სიბრძნე, მოთმენა, სწორი განსჯა, ზომიერება.
მძინეარებამდე მიდიოდა გულისთქმა მათი,
მათს გააფთრებას აღარ ჰქონდა საზღვარი, ზომა.
თვითონ პელოპსმა, საყვარელმა შვილმა ტანტალის,
მუხანიათური მკვლელობის გზით შეირთო ცოლი,
ჰიპოდამია, ენომაის ტურფა ასული;
მან ქმარს შესძინა ორი ვაჟი: თიესტ, ატრეი,
რომელნიც შურით შესცქეროდნენ მამის სიყვარულს
პირმშო ძის მიმართ, ვინაც იშვა სხვა სარეცელზე.
შეაკეშირა სიძულვილმა ისინი მტკიცედ
და მის მკვლელობა გახდა მათი პირველი საქმე,
რაც საიდუმლოდ შეასრულა მუხთაღმა წყვილმა.

მამამ მეუღლეს დააბრალა შვილის მკვლელობა,
რისხვით აღსავსემ დაბრუნება მოსთხოვა მისი
და ამის გამო ცოლმა წამსვე მოიკლა თავი...

თოასი

რატომ დადუმდი? გააგრძელე, ილაპარაკე!
ნუ გენანება შენ ამგვარი გულახდილობა!

იფიგენია

ბედნიერია, წმინდა გულით ვინაც იგონებს
თავის წინაპრებს, ვინც სიამით აუწყებს ყველას
იმათ საქმეებს, მათ გმირობას, მათ სიდიადეს
და ამ მშვენიერ რიგის ბოლოს თავის თავს ხედავს.
ვერა, ვერ შექმნის მეყსეულად ვერც ერთი გვარი
ვერც ნახევარღმერთს, ვერც საოცარ, საზარელ ურჩხულს;
მხოლოდ კეთილთა და ბოროტთა უგრძესი რიგი
მოიტანს ქვეყნად სიხარულს ან საშინელებას.
შემდგომად მამის სიკვდილისა მუხთალი ძმები
მართავდნენ ერთად, შეთანხმებით სამკვიდრო ქალაქს,
მაგრამ ვერაგთა თანხმობამ არ გასტანა დიდხანს.
მაღე თიესტმა სარეცელი შებილწა ძმისა,
ხოლო ატრეიმ სამეფოდან განდევნა იგი.
მოლაღატე ძმამ ეს მძიმე დღე წინასწარ იგრძნო
და ძმას ადრევე ვერაგულად მოსტაცა შვილი.
ფარულად ზრდიდა თავის ძმისწულს, ვით ძეს საკუთარს,
შურისძიების გრძნობის ცეცხლით აღანთო იგი
და გააგზავნა საიდუმლოდ სატახტო ქალაქს,
რომ ბიძის სახით მას მოეკლა მშობელი მამა.
მაგრამ შეიტყვეს აგბედითი განზრახვა ყრმისა
და მოგზავნილი მკვლელი მეფემ აწამა დიდხანს,
ევონა ძმისწულს განუჩინა სასჯელი მკაცრი.
გვიან გაიგო, მის ამღვრეულ თვალთა წინაშე
თუ ვინ კვდებოდა აუტანელ ტანჯვა-წამებით.
შურისძიების ლტოლვა გულში რომ დაეთრგუნა,
მან განიზრახა აღსრულება საშინელ საქმის.
შერიგებული, მშვიდი კაცის სახე მიიღო
და განდევნილ ძმას, მისი ორი პატარა ბავშვით

უკან მოუხმო, ძმისწულები შეიპყრო ჩუმად,
ორთვე ყულები გამოსჭრა და მათი ხორცისგან
სომხადებული კერძი, ეგრეთ გულშემზარავი,
სიართვა მამას პირველივე ნადიმობის დროს.
როცა შეექცა შვილების ხორცს მშობელი მამა,
შეიპყრო სევდამ, მოიკითხა შვილები თვისი,
შეილთა ფეხის ხმა, საუბარი თითქოს კარს უკან
სოესმოდა მას, ატრეიმ კი ველურ ხარხარით
ესროლა თიესტს სისხლიანი თავ-ფეხი მათი.
შენ უკვე პირი მომარიდე, ჩემო ხელმწიფევე,
მნათობმაც ასე შეგვაქცია თავისი სახე
და შეაბრუნა თავის ეტლი მუდმივი გზიდან.
აი, ასეთი წინაპრები ჰყავდა შენს ქურუმს;
სრავალ კაცთა ბედს, მთლად აღსავსეს უბედურებით,
უიმრავ საქმეს, დამთხვეული გონების ნაყოფს,
აფიარავდა ღამე უმძინესი და შავი ფრთებით,
ჩვენ კი საზარელ, მქისე წყვდიადს ვხედავდით მხოლოდ.

თოასი

ნულარ გამიმხელ მაგ საზარელ, სისხლიან ამბებს.
კმარა, რაც უკვე მოვისმინე, მხოლოდ ეს მითხარ,
რა სასწაულით აღმოცენდი ამ ველურ ხეზე?

იფიგენია

აგამემნონი იყო პირმშო ძე ატრეისა,
მისი შვილი ვარ. მაგრამ ვიტყვი გაუწითლებლად,
რომ მასში ვნახე ჩემს პატარა ბავშვობიდანვე
სახე ნამდვილი, სრულყოფილი მამაკაცისა.
აგამემნონმა კლიტემნესტრა შეირთო ცოლად,
მე ვიყავ მათი სიყვარულის ასული პირმშო,
მერე ელექტრა დაიბადა. აგამემნონი
მეფობდა მშვიდად და ტანტალის უიღბლო მოდგმას
დიდხანს ნანატრი სიმყუდროვე ელირსა ისევე.
მხოლოდ ძე აკლდა მშობლების ტკბილ ბედნიერებას
და როს აღსრულდა ეს სურვილიც, როცა ორ დასთან
ერთად ორესტიც იზრდებოდა — ძმა საყვარელი,
ოჯახს დაატყდა თავს ახალი უბედურება.

ომის ამბავმა მოაღწია თქვენამდეც ალბათ,
ომის, რომელმაც საბერძნეთის ყველა სარდალი
აამხედრა და მიიყვანა ტროას კედლებთან,
რათა ეძიათ შური მტერზე, ვინც გაიტაცა
საბერძნეთიდან მშვენიერი ელენე. ტროა
დაიმორჩილეს მათ თუ არა,—მე აღარ ვუწყი.
წინამძღოლობდა მამაჩემი ბერძენთა ლაშქარს.
ავლილში მდგარნი სულ ამაოდ უცდიდნენ ზურგქარს,
რადგან დიანამ, მათს სარდალზე განრისხებულმა,
იქ შეაჩერა მიმავალნი და მოითხოვა,
კალხასის პირით, მსხვერპლად მეფის უფროსი ქალი.
მათ მე ბანაკში მიმიტყუეს დედასთან ერთად.
წამსვე შემპყრეს, მიმიყვანეს საკურთხეველთან,
რომ ჩემი თავი შეეწირათ ქალღმერთისათვის.
დიანა დასცხრა! არ ისურვა მან ჩემი სისხლი,
თეთრი ღრუბლები მომახვია და გამიტაცა,
გრძობამიხდელი გონს მოვედი მე ამ ტაძარში.
ეს მე ვარ თვითონ, ხელმწიფეო, იფიგენია,
ატრეის მოდგმა, ქალიშვილი აგამემნონის,
მხვეალი წმინდა ქალღმერთისა საუბრობს შენთან.

თოასი

უფრო დიდ ნდობას არ ვუტხადებ ხელმწიფის ასულს,
ვიდრე უცნობ ქალს, არც მივაგებ მასზე მეტ პატივს.
კვლავ გიმეორებ უკვე ნათქვამ ჩემს პირველ თხოვნას:
წამო ჩემს სახლში, ტახტი ჩემი გაიზიარე.

იფიგენია

როგორ გადავდგა ეს ნაბიჯი, ჩემო ხელმწიფე?
განა ბედს ჩემსას არ განაგებს მხოლოდ ქალღმერთი,
ვინც მე დამიხსნა, სიკვდილისგან გადამარჩინა?
მან მომიძებნა საიმედო თავშესაფარი
და სურს სიცოცხლე შემირჩინოს მამისთვის, ვინაც
ჩემი სიკვდილის მოჩვენებით დასჯილა მკაცრად,
რომ სიხარული მივანიჭო მოხუცობის ჟამს.
როცა არ ვიცი, რას მიპირებს, ქალღმერთის სურვილს
წინ ვით აღვუდგე, ვით შევბოჭო აქ ჩემი თავი?
დიანას უკვე შევევედრე! ნიშანი მამცნოს,
თუკი აქ, თქვენთან, სამუდამოდ დარჩენა მმართველს.

თოასი

დღემდე რომ ისევ ჩვენთანა ხარ, აყოვნებ წასვლას,
თი, ნიშანი მისი ნების გამომხატველი!
ნუ ეძებ მიზეზს, მაგ სურვილის გამამართლებელს,
რაც საჭიროა უარისთვის სიტყვამრავლობა,
როდესაც მათში მარტოოდენ გაისმის: „არა!“

იფიგენია

არა, რაც ვითხარ, როდი არის სიტყვები მხოლოდ,
მე შენს წინაშე გადმოვშალე მთლად ჩემი გული.
ნუთუ არა გრძნობ, რარიგ ფრთხილი, რა შიშის გრძნობით,
როგორი სევდით მივისწრაფი ჩემს დედ-მამასთან
და ჩემს და-ძმასთან შესახვედრად, შესაგებლად?
რომ სასახლეში, სად დროდადრო ჩემს სახელს კიდევ
ნახად ჩურჩულებს მწუხარება, მოულოდნელად
კვლავ შეანათოს სიხარულმა, ვით ახალშობილ
ხავეშის მოვლენამ, და დარბაზთა სვეტები მორთოს
თვალისწარმტაცი, მშვენიერი გირლიანდებით.
გემს რომ მომცემდე სამშობლოში დასაბრუნებლად,
მეც, ჩემიანებს გვიბოძებდი სიცოცხლეს ახალს.

თოასი

დაბრუნდი, ჰქმენი, რასაც შენი გული მოითხოვს
და ნუ მოისვენ კედილ რჩევას, გონების განსჯას.
კვლავ დაუბრუნდი დედაკაცურ ბუნებას შენსას,
ენდე მთლიანად აულაგმავ წადილს გულისას,
მოულოდნელად რომ შეგიპყრობს და გაგიტაცებს
იქეთ თუ იქით, გაურკვეველ მიმართულებით.
როცა ენთება თქვენი გული ტრფობის სურვილით,
მაცოთურებისგან ველარ გიცავთ კავშირი წმინდა,
ძვირფასი მამის მკერდიდან თუ ერთგულ მეუღლის
მტკიცე მკლავთაგან მოგწყვეტთ იგი დაუყოვნებლად,
და თუ თქვენს გულში ვნება არის დაუუმებულო,
ნიშნი ამაოდ შეეცდება თქვენს დარწმუნებას
მძლიერად მეტყველი, წრფელი ენა სიყვარულისა.

იფიგენია

არ დაივიწყო, ხელმწიფეო, რაც ახლა მითხარ!
გულწრფელობისთვის გსურს ამგვარად გადამიხადო?
ჩანს, მზად ყოფილხარ ყოველივეს მოსმენისათვის.

თოასი

მხად როდი ვიყავ, მომესმინა მოულოდნელი...
მაგრამ ამასაც მოველოდი. მე ხომ ვიცოდი,
რომ დედაკაცთან პაექრობა მომიხდებოდა.

იფიგენია

ეგრე ნუ ჰკიცხავ, მბრძანებელო, ჩვენს საწყალ მოდგმას,
არ არის ისე ღიღებული, ვით თქვენი, მაგრამ
მუდამ წმინდაა საქურველი დედაკაცისა.
მერწმუნე, რომ მე მართალი ვარ და უკეთ ვიცი,
რას წარმოადგენს, მეფევე. შეხი ბედნიერება.
შენ ფიქრობ, თუმცა არც მე მიცნობ, არც თავს საკუთარს,
რომ ეს კავშირი შეგვაერთებს სვებედნიერად.
კეთილშობილი მხნეობით და იმედით საფსე
მოელი ჩემგან უდრტვინველად დამორჩილებას,
მაგრამ მადლობა დიად ღმერთებს, მათ მომანიჭეს
გამბედაობა და სიმტკიცე, რომ უკუვადრო
ეს ქორწინება, თვით მათგანვე უარყოფილი.

თოასი

ღმერთი კი არა, ამას ამბობს თვით შენი გული.

იფიგენია

ღმერთები ჩვენთან საუბრობენ ჩვენივე გულის
საშუალებით.

თოასი

და მე განა არ მაქვს უფლება,
ღმერთებს ვუსმინო?

იფიგენია

ქარიშხალი შმაგი ვნებების
აზრობს მათ ნაზ ხმას.

თოასი

ამ ხმას უსმენს ქურუმი მხოლოდ?

იფიგენია

უნდა უსმენდეს მათ ხელმწიფე ყოვლთ უწინარეს.

თოასი

წმინდა ხარისხი და უფლება, მემკვიდრეობით
გადმოცემული, თვითონ ზევის სუფრასთან ჯდომის,
სათთან შენ უფრო გაახლოებს, ვიდრე მე, ველურს.

იფიგენია

აი, რა ჯილდოს ვიღებ ახლა იმ ნდობისათვის,
რაც შენ თვითონვე მაიძულე გამომეჩინა.

თოასი

მეც ხომ კაცი ვარ! მაგრამ დავა, სჯობს, გავათაოთ.
უკან არ მიმაქვს ჩემი სიტყვა: იყავ ქალღმერთის
ქურუმი ისევ ვით აქამდე, რჩეული მისი.
მაგრამ დიანამ მომიტყევოს, რომ უსამართლოდ
მოუუსპე მსხვერპლი, თუმც სინანულს ყოველთვის ვგრძნობდი.
არც ერთ უკხოელს არ შეეძლო მშვიდობიანად
გაქიარებოდა ამ ნაპირებს, რადგანაც წინათ
მას მოელოდა შეჭველი სიკვდილის საფრთხე;
შენ კი ალერსით მეგობრულით, რომელშიც ზოგჯერ
თითქოს საკუთარ ქალიშვილის სიყვარულს, ხანაც
ჩემი საცოლეს მშვიდ გულისთქმას ვანჩნევიდი ხოლმე,
როგორც თილისმის ბორკილებით, შემბოჭე ისე
და დამავიწყე ჩემი წმინდა მოვალეობა.
შენ მოადუნე, მიაძინე სინდისი ჩემი;
აღარ ვუსმენდი ხალხის დრტვინვას, მაგრამ ის ახლა
ბრაალად მიყენებს ჩემი შვილის ნაადრევ სიკვდილს.
შენი გულისთვის მძვინვარე ბრბოს ვერ შევაკავებ,
რომელიც ასე დაჟინებით მოითხოვს მსხვერპლსა.

იფიგენია

ჩემი გულისთვის როდი გთხოვდი მათ შებრალებას;
ვინც ღმერთებს ეგრეთ სისხლისმწყურვალ მხეცებად სახავს,
ძალიან ყალბი წარმოდგენა ჰქონია მათზე
და თავის დაბალ გულისწადილს მიაწერს იმათ.
თვითონ ქალღმერთმა სიკვდილისგან არ მიხსნა განა?
მან უფრო ჩემი სამსახური ისურვა, ვიდრე
მსხვერპლად შეწირვა.

არ შეგვეფეროს, წმინდა ადათი
 განესაჯოთ ჩვენი ზერა-ქვერა გონების ძალით
 და, თუ დაგვეჭირდა, მისგან ასე გადავუხვიოთ.
 ჩემი—ჩე ვიცი, აღასრულე შენ შენი ვალი.
 ხელთა მყავს ორი უცხოელი, რომელნიც ჰპოვეს
 კუნძულის პირას, ერთ მღვიმეში დამალულები;
 არა მგონია, ამ ქვეყნისთვის კეთილი სურდეთ.
 შენმა ქალღმერთმა მათი სახით მიიღოს ისევ
 კანონიერი თვისი მსხვერპლი, ჩვენ რომ მოვუხსპეთ!
 გამოგიგზავნი, თვითონ იცი აწ შენი ვალი.

მართხე გამოსვლა

იფიგენია (მარტო)

მხსნელო ქალწულო, შენ ღრუბლები გემორჩილება,
 რომ უკოდველი დევნილები შიგ გაახვიო
 და ქარის ფრთებით გამოსტაცო უღმობელ ბედსა,
 გადაატარო ზღვას, ხმელეთის უდაბურ ველებს
 და მიიყვანო, სადაც გნებავს, ადგილსა მყუდროს.
 ყოვლად ბრძენი ხარ, შორ მომავალს სჭკრეტს შენი თვალი,
 არც თუ წარსული გეკარგება მხედველობიდან
 და შენი მხერა შევრდომილებს მხნეობას მატებს,
 ვით შუქი შენი, მოციმციმე მნათობი ღამის,
 ძირს განფენილი მიწაზე რომ ისვენებს მშვიდად.
 ო, სისხლისაგან დაიხსენი ხელები ჩემი!
 მთლად ნუ მომისპობ სიმშვიდეს და ბედნიერებას;
 ვიცი, აჩრდილი შემთხვევით ძირს დაცემულ მსხვერპლის
 მის უნებურ მკვლელს, საბრალოსა და დაჰუხრებულს,
 უბედურ წამის მოგონებით დაუწყებს დევნას,
 რადგან ზეცის შვილთ უყვართ კაცთა კეთილი მოდგმა,
 ასე ვერცლად. შორად განფენილი დედამიწაზე,
 და მოვდავთ ხშირად უგრძელბუნ სიამოვნებით
 სწრაფწარმავალი, ერთობ მოკლე სიცოცხლის წუთებს, —
 მცირე ხანს კიდევ სთავაზობენ ღმერთები იმათ
 და ნებას რთავენ მიწის წვილებს დაიტკბონ ძვალი
 მარადიული ზეცისა და უკვდავთა მხერით.

მეორე მოქმედება

პირველი გამოსვლა

ორესტი. პილატე

ორესტი

სიკვდილის გზაზე, მეგობარო, მივდივართ ახლა.
 ყოველ ნაბიჯის გადადგმაზე მშვიდდება სული.
 როცა აპოლონს შევევედრე, რომ დავეხსენი
 იგრეთ საშინელ, შურისმგებელ სულთა დევნისგან,
 მგონი, აღმოთქვა, რომ მიხსნიდა და მაიყვანდა
 წმინდა ტაძარში თავისივე საყვარელ დისა,
 ვინც ზეცის ნებით მტკიცე ხელით განაგებს თავრიდს.
 აჰ, აღსრულდა, — ჩემს ყოველგვარ უბედურებას
 და ჩემს სიცოცხლეს უნდა ახლა მოელოს ბოლო.
 არ მეძნელება. სამედამოდ გამოვეთხოვო
 მზის წარმტაც სხივებს მე, რომელსაც ღვთაების ხელმა
 გული მომიკლა, დამაბნელა გონება სადი!
 თუკი შვილიშვილთ ატრეისა გმირულ ბრძოლაში
 სახელოვანი აღსასრული არ უნდა ჰპოვონ,
 თუ მეც, ვით ჩემმა წინაპრებმა ვით მამაჩემმა,
 უნდა სამსხვერპლო პირუტყვივით დავღვარო სისხლი, —
 დე იყოს ასე! მაშინ აქვე, საკურთხევის წინ,
 მიჯობს დავეცე, ვიდრე სადმე წყითულ კუთხეში
 მახე დამოგოს და მიმსხვერპლოს ვერაგმა მკვლელმა.
 იმ დრომდე მაინც დამეხსენით, ბნელეთის სულნო,
 ვით დავეშვილი მეძებრები ნაბიჯებს ჩემსას
 ძებნით, სუნსულით რომ მოჰყვებით სისხლიან კვალზე;

ჩამომეხსენით! თქვენს ქვესკნელში ჩამოვალ მაღე;
არც თქვენ და არც მე ღირსნი არა ვართ მზის შუქის ხილვის.
მშვენებით სავსე მწვანე ნოხი დედამიწისა
ღამის ურჩხულთა ასპარეზი არ უნდა გახდეს.
მანდ, ჯოჯოხეთში, ყოველ თქვენგანს ვიპოვი მყისვე,
მის ბნელ ჯურღმულში ერთი ბედი მოგველის ყველას.
შენ კი, პილადე, ჩემი დიდი დანაშაულის
და ჩემი დევნის უცოდველო თანაზიარო,
რარიგად მიმძიმს, წაგიყვანო წამების ქვეყნად
ასე უდროოდ! ნუგეშსა მგერის სიცოცხლე შენი,
შენი სბკვდილი კი შემიბყრობს შემხარავ შიშით.

პილადე

არა, ჯერ არ მსურს მე შენსავეთ, ძვირფასო ორესტი,
გარდაცვლილ სულთა სამეფოში ჩავიდე ნებით,
რადგანაც კიდევ იმედი მაქვს, რომ ამ ბილიკით,
რომელსაც ღამის წყვილიადისკენ მივყევართ თითქოს,
კვლავ გავიჭრებით ჩვენ ახალი სიცოცხლისაკენ.
არა, სიკვდილზე სულ არ ვფიქრობ, მე ველი მხოლოდ
ღმერთების რჩევას, მიმითითონ შეუმცდარ გზაზე.
რითაც შევიძლებთ გავიქცეთ და დავიხსნათ თავი.
თუნდ გვეშინოდეს, თუნდ არ გვექონდეს სიკვდილის შიში,
ვერ შეაჩერებს ვერაფერი სიკვდილის მოსვლას.
იმ წუთშიც, როცა ხელს აღმართავს ქურუმი ქალი,
ჩვენთა კულულთა აღსაკვეცად, გადარჩენაზე
ვიფიქრებ მხოლოდ. სულით ასე ნუ დაეცემი,
სასოწარკვეთით საკურთხეს უფრო მოიახლოვებ.
ჩვენ ხომ აღგვითქვა აპოლონმა, რომ განგვიმზადებს
ნუგეშს და შევლას, ბედნიერად შინ დაბრუნებას
წმინდა დიანას, მისივე დის, საკურთხეველში.
აგრე ორპირნი არ არიან ღმერთები, როგორც
უბედურებით გატანჯულ კაცს ჰგონია ხოლმე.

ორესტი

ბავშვობიდანვე დედაჩემმა ცხოვრების ბნელი,
გაუმჭვირვალე ფარდა თავზე გადამაფარა,
აი, ამგვარად აღვიზარდე მე მამის მსგავსი,

ხოლო დედას და მის საყვარელს ჩემი მდუმარე
სხერა, ვით მწარე საყვედური ხვდებოდათ თვალში.
ო, რაოდენჯერ, როს ჩემი და—წყნარი ელექტრა
იჯდა კერასთან მდუმარე და დაფიქრებული,
სევდიან მკერდით მიფარდობივარ მის ძუხლებს ხოლმე
და მიცქერია გაშტერებით, თუ რარიგ მწარედ
ტიროდა იგი! იმის შემდეგ მან ბევრი რამე
სითხრა დიდებულს მამაჩვენზე. რა ილიერ მსურდა
მე მისი ნახვა, მასთან ყ-ფნა. მე ხან ტროასკენ
მინდოდა გაქრა, ხან ველოდი მის დაბრუნებას.
აი, დადგა დღე.

პილადე

ო, იმ შავბნელ, მწუხარე ჟამზე
ილაპარაკონ ჯოჯოხეთის სულებმა ღამით,
ჩვენ კი გვიბოძონ მოგონება მშვენიერ დღეთა
და ახალ გმირულ საქმეთათვის შთაგვებრონ ძალა!
ღქერთებს სჭირდებათ ვაჟკაცები უმაბაცესი,
რომ ემსახურონ თვალუწვდენელ დედამიწაზე;
ასეთ ვაჟკაცად მიგიჩინეს ღმერთებმა შენცა
და მამას აღარ გაგაყოლეს, როდესაც იგი
ორკუსისაკენ გაემგზავრა თვის უნებურად.

ორესტი

ნეტავ მეც მისი სამოსელის კალთებისათვის
ხელი მეტაცა. გავყოლოდი!

პილადე

შენი დარჩენით
ჩემთვის იზრუნეს, ჩანს, ღმერთებმა. რადგან არ ვიცი,
რადღას ვიზამდი, შენ სიცოცხლე რომ მოგსპობოდა.
მე მხოლოდ შენთან, მარტოოდენ შენი გულსათვის
ყმაწვილობიდან მოვალწიე ცოცხალმა დღემდე.

ორესტი

ნუ მომაგონებ იმ სანატრელ, მშვენიერ დღეებს,
როს შენმა სახლმა ფართო, მყუდრო ადგილი მომცა

და დიდებული მამაშენი თავს მევლებოდა
ახალგაზრდა ნერგს, თუმცა უკვე ნახევრად დანზრალს.
შენ კი ყოველთვის მხიარული, მხნე ამხანაგი,
როგორც ნარნარი, უზრუნველი ჭრელი პეპელა
დამფარვა ტეხილი ფერდაბინდულ, მწუხარე ყვავილს
და აღესებული ახალგაზრდულ სიცოცხლის ღვინით
ჩემ სულს აფრქვევდი ხალისს შენსას ისეთი ძალით,
რომ ვივიწყებდი ჩემს საშინელ უბედურებას
და შენთან ერთად ვეძლეოდი ქაბუჯურ ღელვას.

პილაღე

როს შეგიყვარე, მე სიცოცხლე დავიწყე მაშინ.

ორესტი

სთქვი, წამება-თქო, და მართალი იქნები უფრო.
ოჰ, ჩემი ბედის საშინელი ეგ არის წყევლა,
რომ, ვით დევნილი, შეპყრობილი შავი ქირისგან,
ტყვილს და სიკვდილს საიდუმლოდ ვატარებ გულით
და რარიგ ჯანსაღ მხარეშიაც არ უნდა მოეხვდეთ,
აყვავილებულ სახეებზე შევნიშნავ წამსვე
ნელი სიკვდილის გამომხატველ ტყვილის ნიშნებს.

პილაღე

თუ შენი სუნთქვა მართლაც ეგრე მომწამვლელია,
მაშინ მე უხდა მოემკვდარიყავ ყველაზე უწინ,
მაგრამ ხოპ მხედავ, რარიგ მხნე ვარ და მხიარული?
სიყვარული და დაუშრეტი მხნეობა სულის
დიდთა საქმეთა ფრთები გახლავს.

ორესტი

დიდთა საქმეთა?

დიახ, მახსოვს დრო, დიდ საქმეთა წინ როცა ვმდგარვართ,
როცა გარეულ მხეცს ვუტევდით ორივე ერთად
მთებში, ქალებში და დიდებულ წინაპრის მსგავსად
ხელში კეტითა და მახვილით მივდევდით კვალზე
მტაცებელ ურჩხულს, ვოცნებობდით მოგვეკლა იგი.

შემდეგ კი ვრცელი ზღვის ნაპირზე ვამს სალამოსას,
სიქადლებულნი ერთმანეთზე, ვისხედით მშვიდად.
ქვემოთ, ჩვენს ფერხით, თამაშობდნენ ტალღები ზღვისა
და შორს მოჩანდა გადაშლილი ქვეყანა ფართოდ.
ჩვენს უნებურად წაიწვედა მახვილზე ხელი,
დიახ, მამაცურ საქმეთათვის ილწვოდა გული,
ვარსკვლავებივით ურიცხვნი რომ გვიცქერდნენ ღამით.

პილაღე

უსასრულოა საქმე, რომლის აღსასრულებლად
სიგვიწვეს სული; ჩვენ გვინდა, რომ ყოველი საქმე
იმ სიდიდით აღვასრულოთ, რანაირადაც
უკვდავ პოეტთა სიმღერებით გაზვიადებულს
სას წარმოიდგენს მომავალი დიდი ხნის შემდეგ.
რა საოცრად ჟღერს ვაჟკაცობა ჩვენთა მამათა,
როს, სალამოჟამს ჩამომჯდარი მუხნარის ჩრდილში,
ქნარზე დამღერის ახალგაზრდა მათ გმირულ ამბებს,
რა საცოდავად გვეჩვენება საქმენი ჩვენი,
ვით ჩვენს წინაპრებს, რა საბრალო, ამაო შრომად.
ასე მივდევთ ჩვენ ყოველივეს, რაც ჩვენს წინ მიჰქრის,
არაფრად ვავდებთ, ვაგურბივართ გზას ჩვენგან გავლილს
და ძლივსლა ვამჩნევთ ჩვენი გმირი წინაპრებისგან
დარჩენილ ბილიკს, დიდებული სიცოცხლის ნიშანს.
აქაჩრებულნი ჩვენ ყოველთვის მივდევთ მათ აჩრდილს.
ის კი შორეულ მთის მწვერვალებს, ოქროს ღრუბელში
ამაყად მდგომელთ, ღვთაებრივი გვირგვინით ამკობს.
საცოდავია, ვინც თავის თავს უყურებს ისე,
ვით, შესაძლოა, განადიდოს ის ხალხმა შექმნე.
შენ კი, ქაბუჯო, მადლი უნდა შესწირო ღმერთებს,
რომ შენი ხელით აღასრულეს ამდენი საქმე!

ორესტი

თუ მათ კაცს საქმე სასახლო არგუნეს ჯილდოდ:
უბედურება ააცილოს თავისიანებს,
გაათართოვოს, განამტკიცოს სამეფო თვისი
და ძველი მტრები დაამხოს ან განდევნოს შორად, —

ძალუძს შესწიროს ზეცას მადლი, რადგან მას ღმერთმა
უბოძა ხვედრი სიცოცხლისა საუკეთესო.
მე კი ჯალათად ამირჩიეს ჩემივე დედის,
სასირცხვო საქმის უსირცხვილო შურისმგებლად,
რითაც თვითონვე მიმიყვანეს დაღუპვის კარად.
ვიცი, ტანტალის მოდგმაზე მათ იძიეს შური
და მეც, როგორც მის უკანასკნელ წარმომადგენელს,
არ მიწერია დავასრულო სიცოცხლე ჩემი
პატიოსნურად, უცოდველად.

პილადე

ღმერთები შეილზე
არ იძიებენ შურს მამათა ცოდვების გამო;
ყოველი კაცი, კეთილია ის თუ ბოროტი,
თავის ჩადენილ საქმეთათვის მიიზღვეს ჯილდოს.
მშობლებისაგან მართოდენ მათი კურთხევა
და არა წყევლა, საშინელი, გადმოდის ჩვენზე.

ორესტი

ჩვენ მათ კურთხევას, მგონი, აქ არ მოგუყვანევართ.

პილადე

თუ არ იმას, მაშ დიადი ღმერთების ნებას.

ორესტი

სწორედ ეგ არის, ჩვენ რომ მოგვსპობს, მოგვიღებს ბოლოს.

პილადე

დაემორჩილე მათ ბრძანებას და დაელოდე!
როცა აპოლონს დაუბრუნებ მის საკუთარ დას
და კვლავ დელფაზე იცხოვრებენ ისინი ერთად,
ხალხისგან პატივმიგებულნი უწინდებურად,
ამ სახელოვან საქმისათვის დიადი წყვილი
უხვ მოწყალებას მოგანიჭებს აუცილებლად,
ქვესკნელის ძალთა ხელისაგან დაგისნის წამსვე.
ხედავ, ის ხელი მოკარებას აქ ველარ ბედავს.

ორესტი

ვიცი, აქ მაინც მეღირსება სიკვდილი მშვიდი.

პილადე

მე სულ სხვას ვფიქრობ, ოსტატურად დაკავშირებულს
ვხედავ აქ წარსულს მომავალთან და მჯერა მისი.
იღბათ ღმერთების სამსჯავროში მომწიფდა უკვე
ეს დიდი საქმე. დიანას სურს განმორდეს სწრაფად
გულქვე სკვითებით დასახლებულ ამ სასტიკ ნაპირს
და მათ სისხლიან მსხვერპლმწიროვას აღარ უქპიროს.
ამ დიდებული საქმისათვის ვართ არჩეულნი,
მასზე თვით ზეცამ მიგვითითა და აი, ბედმა
გადმოგვისროლა მის მშვენიერ, მომაიბვლელ კართან.

ორესტი

რა იშვიათი ოსტატობით, რა კვიანურად
დაუქავშირე ღმერთთა მაჯავრი სურვილებს შენას.

პილადე

რა არის მაშინ კაცთა სიბრძნე, თუ ყურადღებით
არ უსმენს იგი ზენაართა ურყველ ნებას?
მკინე, გმირული საქმისაკენ მოუხმობს ღმერთი
კეთილშობილ კაცს, უამრავი ცოდვების ჩამდენს,
და მას აკისრებს, გვეჩვენება რაც შეუძლებლად;
გამოისყიდის გამარჯვებით უმძიმეს ცოდვებს
და შენდობილი ზეცისგანაც, ქვეყნისაგანაც
ემსახურება ის ორივეს ერთგულად, მშვიდად.

ორესტი

რაკი მე ქვეყნად მოქმედება, სიცოცხლე ემართებს,
მაშინ ღვთაებამ განმიტვირთოს გონება მკამე
ამ დამთხვეული ფიქრებისგან, მე რომ მოლიბულ,
მშობლიურ სისხლით მი სვრილ გზაზე მიმაქანებენ
გარდაცვლილ სულთა სავანისკენ, დაე დააშროს
ის სისხლის წყარო, დედაჩემის კრილობებიდან
გადმომჩქეთარი, ჩემს სახეზე ლაქებს რომ სტოვებს.

პილაღე

დამშვიდდი, ჩემო მეგობარო! მოუთმენელი
უგუნურებით გაახელებ სიავეს უფრო
და დაასრულებ ფურიების დაწყებულ საქმეს.
დამაცა ცოტა, მოვიფიქრო, იყავი წყნარად!
როს ამ საქმისთვის დაგვჭირდება საერთო ძალა,
მოგიხმობ მაშინ და განზრახვის აღსასრულებლად
წინ გავწევთ ერთად გონივრული გამბედაობით.

ორესტი

მგონი, ულისის სიტყვებს ვისმენ!

პილაღე

რატომ დამცინი?
ყოველ კაცს უნდა ჰყავდეს თავის რჩეული გმირი,
რომელიც მას გზას გაუკაფავს ოლიმპისაკენ.
გამოგიტყდები, რომ სირცხვილად არ ჩაეთულება
სიბრძნესთან ერთად სიციბიერეც იმ ადამიანს,
ვინც სასახელო საქმეთათვის გადადო თავი.

ორესტი

მამაცს, პირდაპირ ადამიანს ვაფასებ დიდად.

პილაღე

სწორედ ამიტომ მოვთხოვდი მე შენგან რჩევას.
ერთი ნაბიჯი საქმიანი გადაედგი კიდეც,
უკვე დატყუე ბევრი რამე დარაჯებს ჩვენსას.
გავიგე, რომ ერთ უცხოელ ქალს, ღმერთების მსგავსსა,
შეუზღუდია სისხლიანი კანონი მათი,
მხოლოდ წმინდა გულს, გულწრფელ ლოცვას და წმინდა
სწირავს ის ღმერთებს. ამ მხარეში დიდ პატივს სცემენ გუნდრუკს
სიკეთეს მისას და ფიქრობენ, რომ უნდა იყოს
შთამომავალი ამორძალთა, ლტოლვილი ვინმე,
განრიდებული უდიდესსა უბედურებას.

ორესტი

მე მგონი, მისმა მეუფებამ დაკარგა ძალა,
როცა მოვიდა დამნაშავე, რომელსაც წყევლა
სდევნის და ჰფარავს შავი ფრთებით, ვით ბნელი ღამე.
ეს ღვთის მოშიში სისასტიკე, წაურვილი სისხლის,
ძველ ჩვეულებას განაახლებს ჩვენს მოსასპობად,
სიკვდილს, დაღუპვას განგვიმზადებს ხელმწიფის რისხვა,
იერ გადაგვარჩენს დედაკაცი, როს მეფე ბრაზობს.

პილაღე

ჩვენთვის კარგია, დედაკაცი რომ არის იგი!
თვით სათნო კაციც მიუჩვევა სიმკაცრეს ხშირად
და, რაც თვითონვე უწინ ასე ეზიზღებოდა,
კანონად აქცევს; ჩვეულება ხასიათს ისე
შეუცვლის ხოლმე, რომ შეხედავ და ველარ იცნობ.
ქალი კი სხვაა, მუდამ მტკიცედ დგას თავის აზრზე,
აუ ერთხელ რაღე განიზრახა. შენ თავისუფლად
ძალგდის მიენდო სიკეთეს და სიავეს ძისას.
ჩუმად! აქ მოდის, გამგეცაღე, დეგვტოვე მარტო.
სახელებს ჩვენსას, ჩვენს მწუხარე, უბედურ ამბავს
არ გავუმეღაფნებ მას უღცრად. ვიდრე შენ გნახავს
ის სასაუბროდ, ჩვენ ერთმანეთს შევხედვით კიდეც.

მეოჩე გამოსვლა

იფიგენია. პილაღე.

იფიგენია

სიდაური ხარ, სიდან მოხვალ, სთქვი, უცხოელო!
მგონია, ბერძენს უფრო ჰგევხარ შენ, ვიდრე სკვითსა.
თავისუფლებას განიჭებ შენ ხიფათით სავსეს.

(ბორკილებს ახსნის.)

დიე ღმერთებმა აგაცილონ უბედურება!

პილაღე

ჰოი, ტკბილო ხმავ, სანატრელო, ნაცნობო ბგერავ,
დედა ენაზე რომ გაისმის ამ უცხო მხარეს!

ჩემი სამშობლოს ლურჯ მთებს ისევ შევავლე თვალი,
ტყვის წინაშე რომ აღიმართნენ სასურველ სახით.
დე ახლა მტკიცედ დაგარწმუნოს ამ სახარულმა,
რომ მეც შენსავით ბერძენი ვარ. გადავივიწყე
სულ ერთი წამით, თუ რა ძლიერ, თუ რაოდენად
ვსაჭიროებ შენს დახმარებას და ჩემი სული
მთლად მისცემია ამ დიდებულ გამოცხადებას.
მითხარ, თუ ბედმა არ დაკეტა დუმილის ბეჭდით
ბაგენი შენი, თავს აკუთვნებ ჩვენს რომელ მოდემას,
საიდან მოდის შენი გვარი, ღმერთების მსგავსო?

იფიგენია

შენთან ქურუმი ლაპარაკობს. თვითონ დიანას
რჩეული ქალი, შეპოსილი წმინდანის შუქით.
დაკმაყოფილდი ამ პასუხით. მითხარი, ვინ ხარ,
მუხთალმა ბედმა რანაირად გადმოგცროლათ
შენა და შენი ამხანაგი ამ ნაპირებზე?

პილაღე

არ მეძნელება, მოგიყუე. რა უბედურება
გვდევნიდა აქეთ, საშინელი თანამგზავრებით.
ასე აღვილად ნეტავი შენც, ღვთაებას სწორო,
გადმოგვხედავდე მხიარული ნუგეშის თვალთ.
კრეტელები ვართ, უბედური ადრასტის ძენი,
მე უმცროსი ვარ და სახელად კეფალი მქვია,
მას კი, უფროს ძმას — ლაოდამას, ხოლო ჩვენს შორის
შუათანა ძმა იყო შმაგი, პარქუსი მეტად.
ბავშობიდანვე თამაშის დროს სწამლავდა იგი
ჩვენს ერთსულოვან მეგობრობას, სიხარულს ჩვენსას.
ძირს არ ვაგდებდით დედის სიტყვას, მორჩილნი მისი,
სანამდე მამა მტერს ებრძოდა ტროას წინ ძღვევით;
მაგრამ ომიდან როს ნადავლით დაბრუნდა იგი
და მოკლე ხანში მიიცვალა, წამსვე გაგვითიშა
სამეფოსათვის ატეხილმა ჩხუბმა და დავამ.
მე მხარს ვუჭერდი უფროს ძმას, ვინც თავის ძმა მოკლა.
შურისმგებელი ფურიები სდევნიან ახლა,
ამ სისხლიანი ცოდვის გამო, ყოველთვის, ჯველგან,

მაგრამ დელფელმა აპოლონმა აქ გამოგვგზავნა
დიდი იმედით, რომ ტაძარში მისივე დისა
ჩვენ გველოდება გადარჩენის მოწყალე ხელი.
აქ კი შეგვიპყრეს და სამსხვერპლოდ წარმოგვადგინეს
ჩვენ შენს წინაშე. აჰა, გითხარ ამბავი მთელი.

იფიგენია

ტროა დაეცა? სთქვი ვაჟაკო, დამიდასტურე!

პილაღე

წანგრევად იქცა. დაგვიხსენი, ნულარ აყოვნებ
ღვთისაგან აღთქმულ დახმარებას, გთხოვ, შეიბრალო
ჩემი ღვიძლი ძმა, დაამშვიდო კეთილი სიტყვით.
როდესაც მასთან ისაუბრებ, მოწყალე ექმენ,
დაბეჯითებით გთხოვ მე ამას! მის ავადმყოფ სულს
სიხარული და მწუხარება, წარსულის მძიმე
სოგონებანი აამღვრევენ საშინლად ხოლმე.
უგუნურება იპყრობს მაშინ და ფურიების
ნადავლი ხდება მისი წმინდა, ნათელი სული.

იფიგენია

თუმც ასე დიდი არის შენი უბედურება,
გათიცებ ღმერთებს, დაივიწყო წუხილი შენი,
ვიღრე ჯერ ჩემთვის არ გითქვია სუუველაფერი.

პილაღე

დიდი ქალაქი, ათი წელი წინ რომ აღუდგა
და არ დანებდა საბერძნეთის უძლიველ ლაშქარს,
ფერფლია ახლა, ველარასდროს აღდგება იგი.
მაგრამ იქ ბევრმა ჩვენიანმაც ჰპოვა სამარე
და გმირთა ხსოვნას უნებურად აწ გადაგვევართ
ბარბაროსების ქვეყანაში. თავის მჩვენეიერ
ძმობილთან ერთად აქილევსი იქ განისვენებს.

იფიგენია

საშ თქვენც, ღმერთების თანასწორნო, ქცეულხართ ფერფლად.

პილადე

პილამედე და აიაქსიც ველარასოდეს
ვერ იხილავენ საბერძნეთის მშობლიურ ნათელს.

იფიგენია (თავისთვის).

არაფერს ამბობს მამაჩემზე, დაღუპულთ რიცხვში
არ იხსენიებს. დიახ, იგი კვლავ ცოცხალია!
მე მას ვიხილავ! ნულარ სწუხხარ, დამწვიდდი, გულო!

პილადე

ნეტარება მას, ვინც დაეკა სამშობლოსათვის
და ბრძოლის ველზე საუყუნო დიდება ჰპოვა!
რადგან ოჯახში დაბრუნებულთ ზემის ნაცვლად
მხოლოდ მწუხარე აღსასრულს და საშინელ საფრთხეს.
უმზადებს მტრობით შეპყრობილი მრისხანე ღმერთი.
ნუთუ შენამდე ხმამ ხალხისამ ვერ მოაღწია?
ის შორს გავარდა და მოჰფინა ამბავი ყველგან
იმ გაუგონარ საქმეებზე, რაც უკვე მოხდა.
მამ შენთვის ახლაც ის წუხილი, უბედურება
მიკენას დარბაზთ განუწყვეტელ მოთქმით რომ ავსებს,
საიდუმლოა? კლიტემნესტრამ თავის მეუღლეს
ულალატა და, როცა სახლში დაბრუნდა იგი,
მოკლა ეგისტის დახმარებით მუხანათურად!..
დიახ, პატრეს სცემ ამ სასახლეს, მშვენივრად ვხედავ.
იმასაც ვაძინავ, შენი გული ამოდ ებრძვის
ამ მოულოდნელ, გაუგონარ, საშინელ სიტყვას.
იქნებ შენ თვითონ ასული ხარ მისი მეგობრის?
ან მეზობელი, იმ ქალაქში დაბადებული?
ნუ დამიმაღავ და შემინდე, რომ საზარელი
ამბავი ესე მე, პირველმა, შეგატყობინე.

იფიგენია

მაუწყე, როგორ აღასრულეს ეს მძიმე საქმე?

პილადე

იმავ დღეს, როცა ლაშქრობიდან დაბრუნდა მეფემ,
შევიდა იგი აბანოში და განბანილმა
თავის ახალი ტანსაცმელი მოსთხოვა ცოლსა.

მან კი, ვერაგმა დედაკაცმა, ნაოჭიანი
და ოსტატურად დახვანჯული ქსოვილი ფართო
დიდებულ მეფეს გადააცვა თავსა და მბრებზე.
იმ დროს, როდესაც ბადისაგან თავის გამოსხნას
კდილობდა მეფე გამალებით, მაგრამ ამოდ,
შევირდა მასთან ეგისტო და დაშინე მოკლა-
თი, ამგვარად გაემგზავრა საიქიოში
წყველ ქსოვილში გახვეული ხელნწიფე დიდი.

იფიგენია

და რა მიიღო ჯილდოდ ბილწმა თანამზრახველმა?

პილადე

სახელმწიფო და სარეცელი, ადრეც რომ ჰვლობდა.

იფიგენია

ავხორცმა ვნებამ მიიყვანა ამ სიბილწმდე
მეფის მეუღლე?

პილადე

და ამასთან შურისძიებამ,
რომელსაც იგი გულში დიდხანს ღრმად ინახავდა.

იფიგენია

რით შეურაცხყო იგი მეფემ?

პილადე

უმძიმეს საქმით,
რომლის შენდობა ძალგვიძს, თუკი მკვლელს მივეუტევებთ.
იგი ავლდში მიიტყუა აგამემნონმა,
როცა ღვთაება წინ აღუდგა ძლიერი ქარით,
და გადუღობა გზა ტროასკენ მიმავალ ბერძნებს,
სადაც უფროსი ქალიშვილი, იფიგენია,
წმინდა დიანას საკურთხეველს შესწირა მსხვერპლად,
რომ ელინელნი მისი მკაცრი რისხვისგან ეხსნა.
სწორედ იმიტომ, ვით ამბობენ, ქმრის სიძულელი
მის გულში ისე აღიბეჭდა, რომ სწრაფლ დაწებდა.

თავხედურ სწრაფვას ეგისთისას და თვით გახვია
წყვეთლ ბადეში დიდებული მეუღლე ცოლმა.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა (პირბადეს ჩამოიფარებს.)

ო, კმარა, კმარა! ჩვენ ერთმანეთს კიდევ ვიხილავთ. (გადის.)

პ ი ლ ა დ ე (მარტო)

როგორც ჩანს, ფრიად ააღელვა მეფის ოჯახის
სასტიკმა ხვედრმა. ვინც არ უნდა იყოს ეს ქალი,
აშკარად ვამჩნევ, რომ ხელმწიფე სცნობია კარგად.
აღბათ ცნობილი ოჯახიდან გაუიღეს იგი
ამ ქვეყანაში, სწორედ ჩვენდა საბედნიეროდ.
დამპყვიდდი, გულო, მხნედ მიყენდოთ იმედის ვარსკვლავს,
გზას რომ გვიშუქებს, გავეშუროთ მის შესახვედრად.

მესამე მოქმედება

პირველი გაშოსვლა

ი ფ ი გ ე ნ ი ა. ო რ ე ს ტ ი.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

ბედშიგო ყრმომ, ბორკილებს გხსნი მწუხარე ბედის
აღსანიშნავად, რადგან შენთვის მონიჭებული
თივისუფლება უკანასკნელს ჰგავს ამოსუნთქვას,
იგი, ვით მძიმე ავადმყოფის მიმქრალი მზერა,
არის სასტიკი აღსასრულის მაუწყებელი.
მე ვერ არ ძალმიძს გავიფიქრო, თავს გამოეუტყდე,
რომ ორივენი დასალუბად ხართ განწირულნი!
და ვით შევიძლებ სასიკვდილოდ გამოგიმეტოთ?
სამსამ დიანას ქურუმში ვარ, ვინც უნდა იყოს,
ხელს ვერვინ გახლებთ, თითს ვერავინ ვერ დაგაკარებთ,
მაგრამ, როდესაც უარს ვიტყვი მოვალეობის
აღსრულებაზე, რაც ხელმწიფემ მე დამაკისრა,
იგი აირჩევს რომელიმე ქალწულს ქურუმად
ჩემს მსახურთაგან და მე მაშინ როგორ შევიძლებ
ოქვენს დახმარებას, თუნდაც დიდი სურვილი მქონდეს?
ჩემო თვისტომო ღირსეულო, კერასთან მჯდარი,
ხედის მორჩილი, უბედური, საბრალო მონაც
ფცხო მხარეში რომ ვიხილოთ, გვახარებს დიდად.
თქვითონ განსაჯე, უნდა შეგხვდეთ რა სიხარულით
ოქვენ, რომელთ ჩემს წინ გააცოცხლეთ სურათი გმირთა,
მაეგობიდანვე მოწიწებით რომ ვცემდი თავყვანს,
და კვლავ ახალი მშვენიერი იმედის ცეცხლით,
გარეთ მაცოცხლებით აღმინთეთ სული.

ორესტი

განზრახ არ ამხელ შენს სახელსა და წარმოშობას
რამე გონივრულ მოსაზრებია? თუ შენიძლია
შევიტყო, ვინ დგას ჩემს წინაშე ლეთაების მსგავსი?

იფიგენია

ყველაფერს გეტყვი, მანამდე კი შენ მითხარ ახლა,
რაც შენი ძმისგან ნახევარი გავიგე მხოლოდ:
რა დაემართათ ტროადან შინ დაბრუნებულებს,
რომელთ ელოდათ უეცარი, სასტიკი ბედი
თავიანთ ბინის კარის ზღურბლთან, მთელმარე ჩუმად?
თუმც ბავშვი ვიყავ, ამ ხაპირზე გადმომსვეს როცა,
მაგრამ კვლავ მახსოვს, რარიგ ფრთხილი, მშობარი მზერით,
რა გაოცებით შევეყურებდი დიდებულ გმირებს.
ისინი მტრისკენ გაემართნენ, ასე მეგონა,
თითქოს გაიხსნა ზეცის კარი და ოლიმპიდან
მწუხარე ჩრდილნი, გარდასულნი ამ ქვეყნისაგან,
ძირს გადმოეშენნ დასამხობად ილიონისა.
აგამემნონი ბრწყინვალეებით ჩრდილაგდა ყველას.
მაუწყე, თავის კარის ზღურბლთან დაეცა მართლა
იგი მეუღლის და ვერაგი ეგისთის ხელით?

ორესტი

ღიახ!

იფიგენია

ვაი შენ, უბედურო მიკენას სახლო!
ასე დასთესეს უხვი ხელით წყევლაზე წყევლა
შვილიშვილებმა ტანტალისა და სარეველა
ბალახის მსგავსად, უნაყოფო თავთავთა რხევით
ღვარძლიან თესლს რომ თავის ირგვლივ მოაბნევს უხვად,
მუდმივი მტრობის. სისხლის ღვრისთვის თავიანთ მოდგმას
სისხლით თვისტომნი კაცის მკვლელნი წარმოუვლინეს!
მაშ გამიმხილე, რასაც შენი ძმის ნათხრობიდან
ჩემს წინ უეცრად შიშის ბინდი გადაეფარა.
როგორ გაექცა დღეს სისხლიან შურისძიების
ამ დიდი გვარის ვაჟიშვილი უკანასკნელი,
ორესტი, ბავშვი მშვენიერი, ვისაც განგებით

დაქისრებია მამისათვის შურისძიება?
იქნება იგიც დაისაჯა ამგვარი ბედით
და ვერ ასცილდა, ვერ დაუსხლტა აკერნის ბადეს?
გადარჩა სიკვდილს, ცოცხალია? მითხარ, ელექტრა?
ხომ ცოცხალია?

ორესტი

ორივენი.

იფიგენია

ბრწყინვალე მზეო,
გადმოაფრქვიე მშვენიერი შენი სხივები
და განაბნიე ზევსის ფერხთით მადლობის ნიშნად,
რადგან, საბრალო, სიხარულით დაეკუნჯდი უკვე.

ორესტი

აღბათ ყოფილხარ მეფის სახლში სასურველ სტუმრად,
ან იქნებ მასთან ახლოს დგებარ თვისტომი სისხლით,
როგორც მე ამას სიხარული მაუწყებს შენი.
მაშ მხნედ იყავი, დაიმშვიდე მღელვარე გული,
რადგან იქნება მისთვის მეტად აუტანელი,
სიხარულისგან დაუბრუნდეს კვლავ მწუხარებას.
შენ, როგორც ვხედავ, იცი მხოლოდ სიკვდილი მეფის?

იფიგენია

ხუთუ ეგ ცნობა საკმარისი არ არის ჩემთვის?

ორესტი

მაშინ გცოდნია ნახევარი უბედურება.

იფიგენია

რიღასი უნდა მეშინოდეს, რაკი ცოცხლები
ყოფილან ორესტი და ელექტრა?

ორესტი

მაშ კლიტემნესტრას
ბედი სრულებით არ გა'მინებს?

იფიგენია

მას ვერ დაიხსნის
ველარც იმედი და ვერც შიში.

ორესტი

გამოეთხოვა
იგი სიცოცხლეს, სასოების ქვეყანას უკვე.

იფიგენია

იქნებ ტანჯვით და სინანულით გაშმაგებულმა
თავისი სისხლი დააქცია?

ორესტი

არა, მაგრამ ის
მსხვერპლი გახადა სიკვდილისა მისივე სისხლმა.

იფიგენია

სთქვი უფრო ნათლად, რომ დიდხანს არ დამპირდეს ფიქრი!
თავს დამტეხია შავი ფრთებით უცნობი ბედი
და შიშისაგან ველარ ვხედები ქარაგმულ ნათქვამს.

ორესტი

მაშ, ჩანს, ღმერთებმა აღმირჩიეს იმ საქმის მაცნედ,
რომლის დაძალვა ბნელი ღამის ყრუ სამეფოში
სრულიად უხმოდ, საიდუმლოდ მინდოდა გულით?
ჩემივე ნების წინააღმდეგ მხდის იძულებულს
ეგ ოქროს ბაგე, დავმორჩილდე მის ნათქვამ სიტყვას.
მხოლოდ მას ძალუძს მოითხოვოს ეს აღსარება,
რომელიც ჩემს გულს დიდ ტკივილებს განაცდევინებს.
იმ დღეს, როდესაც ვერაგულად მოუყლეს მამა,
ელექტრამ იხსნა თავისი ძმა; ის სტროფიუსმა,

აგამემნონის სიძემ სახლში წაიყვანა და,
თავის საკუთარ შვილთან ერთად აღზარდა იგი;
მის ვაჟს პილადეს უწოდებდნენ, და ეს ორი ყრპა
შეაკავშირა მეგობრობამ უძვირფასესმა.

და ვით ისინი იზრდებოდნენ, მათს გულეშიაც
ღრმად ფესვგადგმული იზრდებოდა სურვილი მძლავრი,
აგამემნონის ბილწ მკვლელებზე ეძიათ შური!
რეცხო სამოსში გამოწყობილთ, მათ მიკენაში
სოფლოდნელად მიიტანეს მწუხარე ცნობა
ორესტის ყალბი სიკვდილისა და თითქოს ფერფლიც...
მათ დედოფალი შეხვდა დიდი პატივისცემით;
ახალმოსულნი დაბინავდნენ მის სასახლეში.
ორესტი თვის დას გამოუტყდა ყოველივეში;
ელექტრა წამსვე შურისგების აღანთო ცეცხლმა,
რაც თითქოს დედის სიახლოვით ჩაფერფლილიყო.
დამ ძმა ფარულად მიიყვანა სწორედ იმ ადგილს,
სადაც მოეკლათ მათი მამა, სად იატაკზე
ძველი ნიშანი თავხედურად დაქცეულ სისხლის—
სქრქილი ლაქები აღისფერად ელაფნენ ისევე.
მგზნებარე სიტყვით აღუწერა ელექტრამ ორესტს
ყოველივე, რაც მოჰყოლოდა უწმინდურ საქმეს,
მწარე, მონური, გატანჯული ცხოვრება თვისი,
ურცხვი ლაღობა სვებედნიერ მოღალატეთა
და საშინელი საფრთხე, რაიც ორივეს, დაძმას,
ელოდა ახლა დედინაცვლად ქცეულ დედისგან.
მაშინვე მისცა ძმას ელექტრამ ხანჯალი ძველი,
რომლითაც ბევრჯერ განგმირულა ტანტალის მოდგმა.
ამ ხანჯლით მოჰკლა კლიტემნესტრა მისივე შვილმა.

იფიგენია

რეკადენო ღმერთნო, მარად ახალ ღრუბლების ზემოთ
ნათელ დღეებს რომ ნეტარებით ატარებთ ხოლმე,
ნუთუ იმისთვის განმამორეთ აღამიანებს
ასე დიდი ხნით და თქვენს ახლოს მომეცით ბინა,
ნუთუ იმისთვის მომხიბლეთ ამ ბავშვურ გართობით,
თქვენს სამსხვერპლოზე წმინდა ცეცხლის გამჩაღებელი,
და ჩემი სულიც, შემოსილი უკვდავი შუქით,
გახა იმისთვის აღავლინეთ თქვენს სამეფოში,
რომ ჩემი სახლის შემზარავი უბედურება
თქმს ეგრეთ გვიან, მაგრამ მწვავედ შევიგრძნო ახლა?
მიიხარ, რას შერება, როგორ არის ბედშავი ორესტი?

ორესტი

ნეტავ შემეძლოს გიბასუხო: მკვდარია იგი!
თითქოს მრისხანედ წამომდგარა დაღვრილ სისხლიდან
სული დედისა

და მოუწოდებს შურისმგებელ ბნელეთის ასულთ:
„არსად გაგექცეთ, შეიპყარით ეგ დედის მკვლელი,
სდევნეთ, აწამეთ დამნაშავე! თქვენია იგი!“
ისინიც წამსვე ყურებს სტკვეტენ და მედიდურად
აბრიალებენ გაუმაძღარ არწივის თვალებს.
ხეტიალობენ, წრიალებენ ბნელ ბუნებებში
და მეგობრები მათი: ეჭვი და სინანული
ყოველ კუთხიდან მოძვრებიან, იწევენ ახლოს.
მათ წინ მოუქლვის სქელი ორთქლი აქერონისა,
რომლის ბოლქვებში აღმართული სახარი ლანდი,
მარად მკურეტილი ჩადენილი დანაშაულის,
ბოროტის მოქმედს თავხარსა სცემს, აძრწუნებს ხოლმე.
და ეს სულემა, აღქურვილნი სრული უფლებით—
შური იძიონ ავის მქნელზე, დაღუპონ იგი—
კვლავ ამოდიან ღვთისგან ნაკურთხ ლამაზ მიწაზე,
შერისხულები, განდევნალნი დიდი ხნის წინათ.
უკან მოსდევენ აქ ისინი საბრალო ლტოლვილს
და თუ ხანდახან ამოსუნთქვის აძლევენ ნებას,
ისიც იმისთვის, რომ ხელახლა თავხარი დასცენ.

იფიგენია

ბედშავო ყრმაო, მსგავსი ბედი გრგებია შენცა
და იმ საბრალო ლტოლვილივით განიცდი ტანჯვას.

ორესტი

როგორ თუ მსგავსი, მაგ სიტყვებში რასა გულისხმობ?

იფიგენია

შენც იმასავით სულს გიწამებს მკვლელობა ძმისა.
შენმა მრწემმა ძმამ ყოველივე გამანდო უკვე.

ორესტი

არ შემეძლია მოვითმინო, დიადო სულო,
რომ მოგატყუონ, შეგაცდინონ სიტყვებით ყალბით.

დე უცხომ უცხოს ფერხთ დაუგოს სიცრუის მახე
და შეეცადოს ოსტატურად მის მოტყუებას
თვით სიცბიერეს მიჩვეული, ჩვენს შორის უნდა
სიმართლედ ითქვას!

მე ვარ ორესტი! ახლა ჩემი ცოდვილი თავი
სამარისაკენ იხრება და ეძიებს სიკვდილს;
თუნდაც მიიღოს ათასგვარი წამების სახე,
იგი სტუმარი სასურველი იქნება ჩემთვის.
ვინც უნდა იყო, გადარჩენას გისურვებთ შენ და
მეგობარს ჩემსას. მაგრამ ჩემთვის აო მინდა იგი.
ჩანს, იმყოფები ამ მხარეში შენს უნებურად;
მაშ გაიქცეით და მე კი აქ დამტოვეთ მარტო!
დე ამ კლდეებზე დაიფლითოს ჩემი სხეული,
დაე დაინთხეს ჩემი სისხლი, ზღვას შეერიოს
და მოუტანოს ბარბაროსთა ქვეყანას წყველა.
მაშ გაეშურეთ საბერძნეთის თვალწარმტაც მხარეს
და იქ ახალი მეგობრულა ცხოვრება იწყეთ.

(გაშორდება.)

იფიგენია

მაშ, როგორც იქნა, ძირს ეშვები, მოდიხარ ჩემსკენ,
წმინდა ქალღმერთო, აღსრულება ყოველგვარ საქმის.
გოლიათივით აღმართულხარ შენ ჩემს წინაშე
და ჩემი მზერა ძლივალა აღწევს შენს ხელებამდე,
რომლითაც მოგაქვს ოლიმპიდან ძვირფასი განძი,
თაიგულებით და ნაყოფით სახსე კალათა.
ვით მეფეს გულუხვ მოწყალებით იცნობენ ხოლმე,
რადგან მას მცირედ ეჩვენება, რაც ათასთათვის
არის სიმდიდრე უსაზომო, — სწორედ ამგვარად
გიცნობენ თქვენცა, ზეცის შვილნო, უხვ საჩუქრებით.
მხოლოდ თქვენ იცით, რაა წმინდა, ძვირფასი ჩვენთვის,
თქვენ სჭკრეტთ მომავლის უსასრულო სამეფოს სივრცეს,
როს იგი ჩვენთვის ყოველ მწუხარზე დაფარულია
ურიცხვ ვარსკვლავთა ქარავანით ან სქელი ნისლით.
გულმშვიდად უსმენთ მოუთმენელ ვედრებას ჩვენსას,
რომელიც ბავშვურ დაყინებით გაჩქარებთ ხოლმე.

მაგრამ არ მოსწყვეტს თქვენი ხელი ზეცით მკერდიდან დაუმწიფებელ ოქროს ნაყოფს, სანუკვარს ჩვენთვის, და ვაი იმას, ვინც ხელს ახლებს მას თავის ნებით, მის სიმწარესთან თვით სიკვდილსაც იგემებს იგი. მექმნით შემწე, არ დამისხლტეს ხელიდან ახლა დიდ ხნის ნანატრი კვლავ საეჭვო ბედნიერება, როგორც აჩრდილი დატირებულ მეგობარისა, მოულოდნელად რომ მწყვევია, და შემობრალეთ, — მისი დაკარგვით ხელმეორედ ნუ დამსჯით მკაცრად.

ორესტი (კვლავ მიუახლოვდება იფიგენიას)

მოუხმე ღმერთებს პილადესა და შენდა შენწედ, თქვენს სახელებთან არ ახსენო სახელი ჩემი! შენ ვერ დაიხსნი დამნაშავეს და ამით მხოლოდ გაიზიარებ წყევლასა და უბედურებას.

იფიგენია

შენს ბედ-იღბალთან ჩემი ბედი განუყრელია.

ორესტი

არა, არაფრით! გამიშვით მე სრულიად მარტო მიცვალებულთა სამეფოში. თუნდ გადაჰყარო შენი ლეჩაქით დამნაშავეს ცოდვილი თავი, ვერ დაუმაღავ სასტიკ მხერას ფურიებისას და შენი ჩემთან სიახლოვე, ციურო არსო, მათ ვერ განდევნის, მომაცილებს დროებით მხოლოდ-ვერა ბედავენ, თავიანთი რკინის ქუსლებით რომ გადმოთელონ თავხედურად მუხნარი წმინდა, მაგრამ აქა-იქ შორით მესმის ხარხარი მათი, რაღაც ველური, შემზარავი. ასევე მგლები ირგვლივ უვლიან, შეჰყმუიან იმ ხეს, რომელზეც აასწრო მგზავრმა, გადირჩინა მხეტთაგან თავი. ჰოდა, ამგვარად წვანან გარეთ ისინიც ახლა და რა წუთშიაც დავტოვებ მე ამ წმინდა ჭალას, წამოდგებიან ჯაგრიანი გველების მსგავსად, ააყენებენ კორიანტელს ყოველი მხრიდან, წინ გაიგდებენ თავიანთ მსხვერპლს, მისდევენ უკან.

იფიგენია

არ ძალგძის, ორესტი, მოუსმინო მეგობრულ სიტყვას?

ორესტი

ისევ ღმერთების მეგობრისთვის დაზოგე იგი.

იფიგენია

ისინი შენ გზას გინათებენ იმედის შუქით.

ორესტი

•ორთქლსა და კვამლში ვხედავ მხოლოდ ბუნდოვანს, მიმქრალს, ჯოჯოხეთისკენ მიმავალი მდინარის ნათელს.

იფიგენია

ნუთუ ელექტრა გყავდა მხოლოდ და ერთადერთი?

ორესტი

მე მარტოოდენ ერთს ვიცნობდი, უფროსი და კი ვადაზე აღრე მიიბარა კეთილმა ბედმა, რაც მაშინ ასე საზარელი გვეჩვენებოდა. მან ვერ იხილა ჩვენი სახლის უბედურება! თ, ნულარაფერს მეკითხები და ერინიებს ნუ გაუხდები მოკავშირედ, ნუ მიწყებ დევნას, ფერფლს რომ ჰფანტავენ და არა სურთ დაიწვას მშვიდად უკანასკნელი ნახშირი იმ საზარელ ხანძრის, რომელიც ჩემს სახლს, ოჯახს ჩემსას მოედო ერთხელ. ნუთუ ეს ცეცხლი არ ჩაქრება აღარასოდეს, განზრახ ჩემს გულს რომ წაუტიდეს და ჯოჯოხეთის გოგირდის აღით აზავებენ, ნუთუ ჩემს სულში ენთოს ის უნდა და საშინლად მაწამოს, მტანჯოს?

იფიგენია

მე გადავისვრი მაგ ხანძარში ნელსურნელ საკმელს. დე სიყვარულის წმინდა სუნთქვამ მხურვალე სიციხე შენი სულისა განაგრილოს საამო ქროლით! ნუთუ არ ძალგძის მომისმინო, ძვირფასო ორესტი? ნუთუ ქვესკნელის სულთა დევნამ დაწრიტა სისხლით,

მთლად გამოფიტა უბედური ძარღვები შენი?
იქნებ თილისმამ გააქვავა შენი სახსრები,
ვით ეს გორგონას შესვედრის დროს კაცს მოსდის ხოლმე?
მაგრამ თუკი შენ საკუთარი მშობელის სისხლი
ჯოჯოხეთისკენ შემზარავი, ყრუ კვენესით გიხმობს,
განა შენი და ვერ შეიძლებს, რომ წმინდა ლოცვით
მოუხმოს ღმერთებს ოლიმპიდან შენს დასახსნელად?

ორესტი

ღიახ, მოუხმობს და კიდევაც დამლუპავს ამით!
იქნება შენში იმალება ფურია მხოლოდ?
მითხარი. ვინ ხარ, ვისმა ხმამაც ასე საშინლად
ასე უღმობლად აღმიშფოთა მწუხარე სული?

იფიგენია

შენივე გული მოგცემს თვითონ მაგ კითხვის პასუხს:
ორესტი, ეს მე ვარ! შენს წინა დგას იფიგენია!
ხომ ხედავ, ისევ ცოცხალი ვარ.

ორესტი

შენ?

იფიგენია

ჩემო ძმაო!

ორესტი

შორს გამეცალე! არ შეეხო კულულებს ჩემსას!
როგორც კროიზას საქორწინო სამოსელიდან,
ისე ჩემიდან შმაგი ცეცხლი იფეთქებს უცებ.
დამეხსენ! მსურს, ვით ჰერკულესმა, დავფარო ჩემში
სიკვდილი ეგრეთ სამარცხვინო და ისე მოკვდე.

იფიგენია

შენ არ მოკვდები! ო, ნეტავი მე მომესმინა
შენგან გულმშვიდად წარმოთქმული თუნდ ერთი სიტყვა!
მამ განმიფანტე მწვავე ექვი და განმიმტკიცე
ღიდი ხნის ლოცვით მიღწეული ბედნიერება.
თითქოს ჩემს სულში ტრიალებდეს შეუჩერებლად
წამებისა და სიხარულს ბედითი ჩარხი.
უნებურ შიშით გაუურბოდი უცხო მამაკაცს,
მაგრამ აწ ძმისკენ მივისწრაფი სულით და გულით.

ორესტი

განა ლიეის ტაძარში ვართ? ნუთუ შეიპყრო
დაუცხრომელმა აღტაცებამ ქურუმი ქალი?

იფიგენია

ო, მომისმინე! შემომხედე, ღიდი ხნის შემდეგ
რა გულახდილი ვეგებები ბედნიერებას
და უძვირფასეს ადამიანს, ვინც ქვეყნად ჩემთვის
არის ყველაზე საყვარელი და ახლობელი!
მკერდზე მიგიყრდნობ შენს ძვირფას თავს, დავფარავ კოცნით
და ამ მკლავებით, რომლებითაც მე უწინ მხოლოდ
ცელქ ქარს ვხვდებოდი, მოგეხვევი, ჩაგიკრავ გულში!
ო, მოდი, მოდი, მომეყრდენი! თვით პარნასიდან
ესოდენ ლალად არ გადმოსჩქვფს კამკამა წყარო,
ოქროს ქალისკენ დაშვებული კლდეებზე ხტომით,
ვით სიხარული, ჩემი გულით აღმოხეთქილი,
ჩემს ირგვლივ ახლა ნეტარების ზღვად რომ ქცეულა.
ო, ორესტი, ორესტი! ჩემო ძმაო!

ორესტი

ლამაზო ნიმუა,

არ გერწმუნები არც შენ და არც შენს მაცთურ ალერსს.
წმინდა ღიანა მხევალთაგან სიმკაცრეს ითხოვს
და სასტიკად სჯის, წმინდა ტაძარს ვინც შეურაცხოფს.
ნუ შეეხები გულმკერდს ჩემსას მაგ ნაზი ხელით!
და თუ გსურს მაინც, რომ ყრმა ვინმე მოულოდნელი
ბედნიერებით, სიყვარულით დააჯილდოვო,
მაშინ მიაპყარ შენი მზერა მეგობარს ჩემსას,
ღირსეულ ვაჟკაცს. ის ჩვენს ახლოს კლდოვან ბილიკზე
დახეტიალობს; წადი, წადი, მოძებნე იგი
და გზა უჩვენე, მე დამეხსენ, დამტოვე მარტო.

იფიგენია

გონს მოდი, ძმაო, იცან შენი დაკარგული და.
წმინდათა წმინდა მის სიხარულს ნუ ჰკილავე ასე
და ნუ უწოდებ დამნაშავეს, ხორციელ ვნებას.

გადაეცალე, უგნურებავ, მის დავსილ თვალებს,
რომ ჩვენ ამ წანმა უდიდესი სიხარულისამ
არ მოგვაყენოს აწ სამმაგი უბედურება.
მე შენი და ვარ, დაკარგული დიდი ხნის წინათ,
საკურთხეველიდან გამიტაცა წმინდა დიანამ,
გადამარჩინა, მომიყვანა თავის ტაძარში.
ტყვედ ჩავარდნილხარ, განწირულხარ სიკვდილის მსხვერპლად
და აი, ჰპოვე ქურუმ ქალში და საკუთარი.

ორესტი

ო, უბედურო! დაე მაშ მზემ იხილოს თვალთ
ჩვენი ოჯახის ეს სირცხვილიც უკანასკნელი.
რატომ ელექტრაც აქ არ არის, რომ ჩვენთან ერთად
ახლავე იგიც დაიღუპოს და უფრო მძიე
ტანჯვისთვის აღარ გააგრძელოს სიცოცხლე თვისი!
კარგი, ქურუმი! წამოგყვები საკურთხეველისკენ —
ჩვენს გვარს ხომ მუდამ წესადა აქვს ძმათა მკვლელობა;
გმადლობთ, ღმერთებო, რომ ისურვეთ უმემკვიდრეოს
ასე უძეოდ გადაგებულს მომიღოთ ბოლო.
ნუ გზიბლავს, დაო, ამ მზისა და ვარსკვლავთა ცქერა,
წამო, ქვესკნელის სამეფოში ჩამომყევ ახლა!
ვით ჯოჯოხეთის ურჩხულები, გოგირდის ბუღით
წარმოშობილნი, თავიანთ მსგავსებსვე ნთქავენ,
ასე თავის თავს ანადგურებს იქ ჩვენი მოდგმა.
ეგრე უშვილო და უმანკო ჩამოდი შენ იქ!
მითხარ, ეგეთი სიბრაღულით რატომ მიცქერი?
მაგვარი მზერით კლიტემნესტრაც ცდილობდა თავის
შვილის გულისკენ გზის გაკლევას, მაგრამ ამაოდ;
ბასრი ხანჯალი შვილმა მისმა იმიშვლა უკებ
და ჩასცა მკერდში!.. წამოდექი, მრისხანე სულო!
აქ მოდით, მოდით, ფურიებო, გარს შემომერთყით,
უკანასკნელი საშინელი სანახაობით,
რომელიც თქვენვე მოამზადეთ, დაიტკბეთ მხერა.
სიძულვილსა და დაუცხრომელ შურისძიებას
არ აღუმართავთ ჩემზე ახლა ხანჯალი ბასრი,
საყვარელი და აღასრულებს სახარელ საქმეს,

რადგანაც ამას აიძულებს მოვალეობა.
ნუ აფრქვევ ცრემლებს, არ მიგიძღვის ამაში ბრალი.
ჯერ მე არავინ მყვარებია ეგოდენ ძლიერ,
რაც თავი მახსოვს, თვით პირველი ბავშვობიდანვე,
როგორც ახლა შენ შემყვარდი, ძვირფასო დაო!
მაშ ნულარ მხოვავ, სწრაფად დამკარ მახვილი შენი,
გამიპე გული, გზა მიეცი მდულარე ნაკადს,
რომელიც ასე დაუმცხრალი ბობოქრობს ჩემში.
(გრძნობამიხილი ძირს დაცემა.)

იფიგენია

მარტოს არ ძალმიძს ავიტანო ეს სიხარული
და მწუხარება.— ნეტავ სად ხარ, პილადე, ახლა?
ძვირფასო ყრმაო, მოდი ჩემთან, მიშველე რამე!
(გადის მის სძებნელად.)

მეოკა გამოსვლა

ორესტი (გონს მოვა და წამოდგება)

ამიგსე თასი ერთხელ კიდევ მდინარე ლეთის
გამგრილებელ წყლით. დავიოკო წყურვილი მწველი!
უცებ გაჰქრება ამ მკერდიდან სიცოცხლის თრთოლა,
მინებებული დავიწყების უწყალო ტალღებს.
მშვიდად გამოსწევს ჩემი სული მაშინვე თქვენსკენ,
მარადი ნისლის სამეფოში, გარდაცვლილთ ჩრდილნო.
დე თქვენთან ჰპოვოს სასურველი სავანე მყუდრო
შეგვენებულმა, განდევნილმა ამ ქვეყნის შვილმა.
ეს რა შრიალი, რა ჩურჩული ისმის რტოებში,
ეს რა ხმაურობს წყედიადიდან? აი, ისინი
უკვე მოდიან სანახავად ახალი სტუმრის;
რარიგ დიდებულ ღზინს მოუცავს კრებული მათი?
თითქოს ზეიმი გაემართოს ხელმწიფის ოჯახს!
მშვიდად მოდიან ღრმად მოხუცი და ახალგაზრდა,
კაცი და ქალი, სუყველანი ღმერთების მსგავსნი
და ერთმანეთსაც ძლიერ ჰგვანან. დიახ, ისინი
ყველანი ჩემი წინაპრები არიან. თიესტს

მოსდევს ატრეი, საუბარი გაუბამს მასთან,
ხოლო ბიჭები მათ მახლობლად ცეკვობენ, ხტიან.
ნუთუ გათავდა ძველისძველი თქვენს შორის მტრობა
და მზის შუქივით ჩაჰქრა თქვენი შურისძიება?
რაკი ასეა, შემძლია მეც მოგესალმოთ
და თქვენს დიდებულ საზეიმო სვლას შევფერთდე.
მობრძანდით, ჩემო წინაპრებო! მოგესალმებათ
შთამომავალი თქვენი გვარის უკანასკნელი.
რაც თქვენ დასთესეთ, მან მოიწყო ნაყოფი მისი:
ძირს ჩამოვიდა იგი წყევლით დამძიმებული.
მაგრამ მსუბუქი ყოფილა აქ ყოველი ტვირთი.
ო, მაშ მიიღეთ, მაშ მიიღეთ თქვენს წრეში იგი! —
ატრეი, მე შენ დიდ პატოს გცემ და შენცა, თიესტ, —
ძველი მტრობისგან ვართ აქ ყველა თავისუფალი. —
მიჩვენეთ მამა, ვინც მე მხოლოდ ერთხელ მინახავს
ჩემს სიციცხლეში! — მამაჩემო, ნუთუ ეს შენ ხარ?
და დედაჩემი ხელგაყრილი სეირნობს შენთან?
თუ კლიტემნესტრას შეუძლია შენს გვერდით ყოფნა,
მაშინ ორესტიც გაჰბედავს, რომ მივიდეს მასთან
და ასე უთხრას: „შემომხედე, ვარ შენი შვილი!
შეხედე შენს შვილს, მოეფერე, მოეალერსე!“
ქვეყნად ჩვენს ოჯახს წესად ჰქონდა სალამი მკვლელის
და, როგორცა ჩანს, გმირთა გმირი ტანტალის მოდგმა-
ტკება უზომო სიხარულით წყვილიადში მხოლოდ.
„კარგი, კეთილი!“ — შემომძახებთ, მიმიწვევთ თქვენთან.
ო, წარმადგინეთ უხუცესთან, ჩემს წინაპართან!
სად არის ნეტავ? მსუროს ახლავე ვიხილო თვალით
იგი, ვინც ესდენ ღირსეული, პატივცემული,
ღმერთებთან ერთად სამსჯავროში დიდ საქმეთ სჯიდა-
რაო? აყოვნებთ? მომარიდეთ სუყველამ სახე?
ეს რასა ნიშნავს? ეწამება ღმერთების მსგავსი?
ვაგლახებე მაშინ, ჩანს, ქვესკნელის ძაღლებმა უკვე
რკინის ჯაჭვებით მიაქედეს ჯოჯოხეთური
ტანჯვა-წამება მის გმირულ მკერდს სამარადისოდ.

მისამე გამოხვლა

ორესტი. იფიგენია. პილადე.

ორესტი

თქვენც ჩამოხვედით გარდაცვლილთა სასუფეველში?
სალამი, დაო! ელექტრა კი ჯერ არ მოსულა!
კეთილო ღმერთო, გევედრები, უწყინარ ისრით
დაჰკოდე იგიც, გამოგზავნე სასწრაფოდ ჩვენთან.
შენ მენანები, მეგობარო, მარტო შენ მხოლოდ!
წამო, წამომყევ, გამოგცხადდეთ პლუტონის ტახტთან
და, ვით სტუმრები, მივესალმით ნასპინძელს ჩვენსას.

იფიგენია

ძვირფასო და-ძმავე, თქვენი ვრცელი, უსაზღვრო ციდან
დღითა და ღამით რომ გვიგზავნით დიდებულ ნათელს
და გარდაცვლილთა კი არასოდეს არ ეჩვენებით,
იხსენით და-ძმა საშინელი განსაცდელისგან!
წმინდა დიანა, შენც ხომ გიყვარს ძმა საკუთარი
ცისა და ქვეყნის არსებებზე, ყველაზე მეტად
და ქალწულებრივ სახეს შენსას მიაპყრობ ხოლმე
მის მარადიულ მოციმციმე. ღვთაებრივ ნათელს.
ამას გონივრულად მხოლოდ, ნუ გასწირავ სიგიჟის ნსხვერპლად
ჩემს ერთადერთ ძმას, ასე გვიან რომელიც ვპოვე-
თუკი ზეგარდმო ნებას შენსას, მე რომ აქ მმალავს,
განზრახული აქვს, ჩემს განდევნას მოულოს ბოლო
და ერთმანეთის მეოხებით ორივე გვიხსნას,
ახსენი წყევლა უმძიმესი საბრალო ორესტს,
რომ გადარჩენის ძვირფასი დრო არ განგვიქარდეს.

პილადე

ნუთუ ვერა გცნობ, ველარა სცნობ ამ წმინდა ქალას
და მზეს, რომელიც არ უნათებს გარდაცვლილთა სულებს?
ნუთუ ველარ გრძნობ შენი დის და მეგობრის ამბორს,
მათ შტკიცე მკლავებს, მათ ნოხევენას სიციცხლით გამთბარს?
გადაგვხვიე შენც ნხურვალედ! არა ვართ ჩრდილინი.
მისმინე, ძმაო, რასაც გეტყვი, მხნეობა გმართებს!
ყოველი წამი ძვირფასია, შინ დაბრუნება
ჩვენი ჰკიდობ ახლა მხოლოდ იმ წმინდა ძაფზე,
რომელსაც ართავს, როგორცა ჩანს, მოწყალე ბედი.

ორესტი (იფიგენიას)

დაე პირველად შენს მკლავებში შევიგრძნო ახლა,
ძვირფასო დაო, სიხარული ნათელი, წმინდა!
უკვდავრო ღმერთნო, პირქუშ ღრუბლებს ფრთოვანი ისრით
აქეთ იქით რომ მიმოჰფანტავთ სახეტილოდ
და ეგრეთ დიდ ხნის ნანატრ წვიმას ჭექა ქუხილით,
ქარიშხლის სტვენით შმაგ ღვარებად, ნაკადულებად
დედამიწაზე ერთობ უხვად გადპოღვრით ხოლმე,
მაგრამ მაშინვე კაცის შიშსა და გაოცებას
მადლიერებით, სიხარულით აღსავსე ხოტბად,
ზეცად აღვლენილ გულწრფელ ლოცვა-ვედრებად აქცევთ,
როს გაცოცხლებულ ხის ფოთლებზე დამდგარ წვეთებში
აირეკლება მზე ათასგან, დაიწყებს ციმციქს,
და თვით ირიდა, ჭრელფრთიანი ქალღმერთი, ნაზი,
მსუბუქი ხელით მიმოფანტავს დარჩენილ ღრუბლებს,—
ნება მიბოძეთ, რომ ჩემი დის მსურველ მკლავებში,
ჩემი მეგობრის ძვირფას მკერდზე მეც დავტყბე ახლა
ვანუზომელი ნეტარებით, შევინარჩუნო
სიკეთე ესე, შემოგწიროთ მადლობა დიდი.
უკვე მეხსნება მკაცრი წყევლა, გრძნობს ჩემი გული.
ევგენიდები ჯოჯოხეთში ჩაეშენენ უკვე,
გაიჯახუნეს, მეამის შორით, ჭიმკარი რკინის,
გამაცოცხლებელ სურნელს აფრქვევს კვლავ დედამიწა
და თვის უსახლორო სივრცეებზე მეძახის იგი,
სიხარულისთვის, დიდ საქმეთა აღსასრულებლად.

პილადე

დრო აღარ იცდის, ძვირფასია ყოველი წამი!
ქარმა, რომელიც აფრიალებს იალქანს ჩვენსას,
დაე წაიღოს ოლიმპისკენ ეს სიხარულა.
წავიდეთ! სწრაფი მოქმედება გვჭირდება ახლა.

მეოთხე მოქმედება

პირველი გამოცხლა

იფიგენია (მარტო)

როცა ღმერთები
განიზრახვენ მოკვდავის დასჯას,
განუზბადებენ
გადასასვლელს შემადრწუნებელს
მწუხარებიდან სიხარულში
ანდა პირუკუ,—
წამსვე მახლობელ ქალაქიდან
თუ შორი მხრიდან
წარუგზავნიან მეგობარსაც,
მშვიდს და გონიერს,
რომ გაჭირების ძნელ წუთებში
დაიხსნას იგი.
ყოვლად ძლიერნო, თქვენ დალოცეთ ჩვენი პილადე,
დაავიგრძინეთ გამარჯვებით განზრახვა მისი.
ის ბხალგაზრდის მარჯვენაა ცხარე ბრძოლაში.
თათბირის დროს კი ღრმად მოხუცის ნათელი თვალი:
რადგან წყნარია მისი სული, მუდამ ინახავს
ნათელ სიმშვიდის დაუღვეველ სიკეთეს წმინდას,
და ჩვენ, ლტოლვილებს, გვთავაზობს ის თავის სიღრმიდან
ხსნასა და რჩევას, მომაცილა მან ჩემს ძმას ძალით;
ველარ ძღებოდა მისი ცქერით საბრალო თვალი,
არ ვუჯეროდი კარზე მომდგარ ბედნიერებას,
აღარ ვუშვებდი ძმას ხელიდან და ვერ შევნიშნე
საფრთხე, რომელიც ჩვენ სამივეს გვემუქრებოდა.
ახლა მიდიან განზრახულის აღსასრულებლად

ზღვისკენ, სად გემი, ამ ორი ყრმის თანამგზავრებით,
შეფარებული მშვიდ ყურეში, მათ ნიშანს ელის.
მათ ქვეიანური რჩევა მომკეს და დაძარიგეს,
რა ვუბასუხო მეფეს, როცა მსხვერპლს მომახოვს იგი.
ვხედავ, როგორც ბევრს, ქვის სწავლება ძვირდება კიდევ-
ვერ შევჩვევივარ ცბიერებას, სხვის მოტყუებას;
ვაი მას, ვისაც სიცრუის თქმა სჭირდება ხოლმე!
ვერ აგრძნობინებს ვერასოდეს იგი გულს შევებას,
როგორც გულწრფელად წარმოთქმული მართალი სიტყვა.
ის ვერასოდეს გაგვამხნევენს, ვერც გვანუგეშებს,
მუდამ შიშშია, ვინც სიცრუეს ფარულად სჭედავს,
რადგან ტყუილი თვითონ მოქმედსვე აყენებს ზიანს,
როგორც ისარი უგუნურთა, ნატყორცილი ცაში,
შებრუნებული ღმერთის ხელით უკან რომ მიჰქრის
და მსროლელს ხედება. დაემატა ზრუნვაზე ზრუნვა
ჩემს საბრალო გულს, მუდამ რომ თრთის და შიში იპყრობს.
იქნებ შეიპყრონ ფურიებმა ჩემი ძმა კიდევ,
როცა უწმინდურ, უკურთხ მიწას ფეხს დააკარებს?
იქნება მეფის გუშაგებმა მიაგნეს მათ კვალს?
გარკვევით მესმის, აბჯროსნები მოდიან აქეთ!..
არა, თოასის მოციქული ყოფილა თურმე.
სული ამეზღვრა, ჩემმა გულმა უმატა ცემას,
როგორ შევხედო სახეში მე იმ ადამიანს,
რომელსაც უნდა შევხვდე ყალბი, ცბიერი სიტყვით!

მეორე გამოცვლა

იფიგენია, არკადი.

არკადი

მსხვერპლის შეწირვას ნუ აყოვნებ, ქურუმო ქალო!
ხელმწიფე უცდის და ამასვე თხოულობს ხალხიც.

იფიგენია

აღვასრულებდი მე ჩემს წმინდა მოვალეობას,
რომ მოთლოდნელ დაბრკოლებას აღსრულებაში
არ შეეშალა ჩემთვის ხელი.

არკადი

ისეთი რაა,

მეფის ბრძანების შესრულებას რომ აბრკოლებდეს?

იფიგენია

შემთხვევა, რაც ჩენს სურვილებს არ ემორჩილება.

არკადი

მაშ მეც მაუწყე, რომ ხელმწიფეს შევატყობინო,
რადგან ორივეს მიუსაჯა სიკვდილი მეფემ.

იფიგენია

არ მრუსჯიათ ჯერ თვით ღმერთებს სიკვდილი მათთვის.

უფროს ტყვე ვაეკაცს უძიმესი აწამებს ცოდვა
საკუთარ ხელით დაქცეული მშობლიურ სისხლის.
შურისმგებელი ფურიები მისდევენ კვალზე,
ღიახ, თვითონ ამ ტაძარშიაც შეიპყრო იგი
ბოროტმა სენმა და აქ მოსვლით ადგილი წმინდა
მთლად შეურაცხყო. ახლა ზღვისკენ მივეშურები
ჩემი მხვეალი ქალწულებით, წმინდა ტალღებში
უნდა გაგზავნო შებილწული დიანას სახე
და აღვასრულო საიდუმლო კურთხევა მისი.

არკადი

ამ ახალ ამბავს მე სასწრაფოდ ვაცნობებ მეფეს.
ნუ შეუდგები აღსრულებას მაგ წმინდა წესის,
ვიდრე არ დაგრთავს მბრძანებელი შენ ამის ნებას.

იფიგენია

ამ წესს განაგებს მარტოოდენ ქურუმი ქალი.

არკადი

უნდა იცოდეს ხელმწიფემაც მაგის შესახებ,
როგორც შემთხვევა იშვიათი.

იფიგენია

ამგვარ საქმეში
ხელმწიფის რჩევა და ბრძანება ვერაფერს შესცვლის.

არკადი

თავაზისათვის ძლიერტ განგებ ეკითხებიან.

იფიგენია

ნუ მოითხოვ მას, რაზეც უნდა უარი გითხრა!

არკადი

შენც ნუ უარპყოფ, რაც კარგი და სასარგებლოა.

იფიგენია

მე თანახმა ვარ, თუკი პასუხს არ დააყოვნებ.

არკადი

ამ ცნობით ახლავ გავფრინდები ბანაკისაკენ, დაუყოვნებლივ დაგიბრუნებ ხელმწიფის პასუხს. შემედლოს მაინც მიმეტანა სხვაგვარი ცნობა, რაც უცებ ბოლოს მოუღებდა ჩვენს მღელვარებას. მაგრამ შენ ყური არ ათხოვე მეგობრის რჩევას.

იფიგენია

რაც კი შემედლო, აღვისრულე სიამოვნებით.

არკადი

ჯერ კიდევ ძალგძს განუცხადო თანხმობა მეფეს.

იფიგენია

ეგ ჩემთვის ახლა არის უკვე შეუძლებელი.

არკადი

შენ შეუძლებლად მიგაჩნია საძნელო საქმე.

იფიგენია

შენ კი შესაძლოდ, რადგან ფუჭი სურვილი გაცდენს.

არკადი

ნუთუ გაჰბედავ ყველაფერზე უარის თქმასა?

იფიგენია

ღმერთებს მივანდე ჩემი ბედი უკვე მთლიანად.

არკადი

კაცს კაცის ხელით სთავაზობენ ისინი შევლას.

იფიგენია

ქვეყნად განაგებს ყოველივეს სურვილი მათი.

არკადი

მე გეუბნები, შენს ხელთაა აწ შენი ბედი. ჩვენი ხელმწიფის განრისხება მხოლოდ და მხოლოდ ამ ორ უცხოელს განუშაადებს საზარელ სიკვდილს. ჩვენი ლაშქარი საშინელი კერპთმს. ხურების და სისხლის ხილვას რა ხანია გადაეჩვია. დიახ, მრავალი საცოდავი, გზადაბნეული, ვინც მკაცრმა ბედმა ამ ნაპირზე გადნოისროლა, შეხვდა ამ ქვეყნად კაცურ გულს და მეგობრულ ღიმილს, რაც შეგიძლია, ნურაფერზე ნუ გვეტყვი უარს და დაამთავრე, რაც დაიწყო დიდი ხნის წინათ. არსად არ ძალუძს მოწყალებას. გულკეთილობას, ადამიანის სახით ჩვენთვის მოვლენილს ციდან, ისე სასწრაფოდ, უცებ შეჰქმნას საძეფო თვისი, ვით პირქუშ, ველურ, ახალ ხალხში. ვინაც აღსაგეს ძალით, მხნეობით, ვაჟკაცობით და სიყვარულით, ცრუ რწმენის მსხვერპლად განწირული, ადამიანურ ცხოვრების მძიმე ტვირთს ატარებს საკუთარ მხრებით.

იფიგენია

ნუ შეაშფოთებ ჩემს სულს, როცა არ შეგწევს ძალა დაიყოლო და მოსდრიკო სურვილით შენით.

არკადი

ვიდრე დრო არის, არ დაეზოგავ ცდასა და ღონეს გაგიმეორო წრფელი რჩევა, კეთილი სიტყვა.

იფიგენია

ამაოდ ცდილობ, მე კი ტკივილთ აღმიძრავ მხოლოდ. ამიტომ გიჯობს, ნურას მეტყვი, დამეხსენ ახლა!

არკადი

ტკივილებს შენსას მე ისევ შენს საშველად ვუხმობ,
რადგან ისინი გაძლევენ შენ მეგობრულ რჩევას.

იფიგენია

ისინი ძალით იპყრობენ და სწეწავენ ჩემს სულს,
მაგრამ არ ძალუძათ ზიზღის გრძნობა დააცხრონ მასში.

არკადი

ნუთუ ზიზღსა გრძნობს მშვენიერი, ლამაზი სული
და სიძულვილით აჯილდოვებს იმ ქველმოქმედ კაცს,
ამდენ სიკეთეს რომ სთავაზობს?

იფიგენია

ღიახ, რადგანაც

ის ქველმოქმედი აწ ირჯება შეუფერებლად.
მას სურს, ხელთ მიგდოს, ჩემი წრფელი მადლობის ნაცვლად.

არკადი

ვისაც არა სურს თანაგრძნობა, იგი ადვილად
იპოვის საბაბს, სიტყვებს თავის გასამართლებელს.
წავალ, აქ ნათქვამს დაწერილებით გადავცემ მეფეს.
ნეტავ იგრძნობდეს შენი გული, რარიგ კეთილად,
როგორ სულგრძელად გეპყრობოდა ჩვენი ხელმწიფე
შენი აქ მოსვლის პირველ დღიდან ბოლო წუთამდე.

მენაჰე გამოსვლა

იფიგენია (მარტო)

მისმა სიტყვებმა უდროო დროს, მოულოდნელად
დამცა თავხარი, გული მკერდში შემიტრიალა.
როგორც ტალღები, ადიდებულ მდინარეთაგან
თან-თან გაზრდილი, გადაჰფარავს უეცრად ხოლმე
ნაპირზე მდგარი კლდის მწვერვალებს, სწორედ ასევე
აღმივსო გული სიხარულის ძლიერმა ტალღამ;
საკუთარ ხელში მტკიცედ მიპყრა მიუწვდომელი.
ასე მეგონა, კვლავ დამფარა ნაზმა ღრუბელმა,

ზეალმიტაცა, მომაცილა მწუხარე მიწას,
და ისევ მიმცა იმ ტკბილ თვლემას, რაიც ქალღმერთმა
წარმომივლინა ერთხელ, როცა სიკვდილისაგან
გადამარჩინა მისმა ხელმა ამგვარი ძილით.
ჩემი ძმა მკერდზე მივიკარი უცნობი ძალით—
უესმენდი მხოლოდ მე იმისი მეგობრის რჩევას,
მარტოდენ მათს გადარჩენას ლამობდა სული.
როგორც მენავე მიისწრაფის თავდავიწყებით,
რომ უდაბური კუნძულის კლდეთ აქციოს ზურგი,
ასე ვხედავდი ჩემს ზურგს უკან ნისლიან თავრიდს.
მაგრამ ძილისგან არკადის ხმამ გამომაფხიზლა
და მომაგონა, რომ აქ ვტოვებ ადამიანებს.
ორმაგად გახდა საზიზღარი სიცრუე ჩემთვის.
მშვიდად, გამხნევედი, ჩემო სულო! ნუთუ შენ ახლა
უნდა მიეცე უსარგებლო ეჭვსა და ყოყმანს?
ეს ყრუ ადგილი საშინელი განმარტოების
უნდა სასწრაფოდ მიატოვო აუცილებლად!
გემზე მყოფს ისევ დაგარწმუნე ტალღები ზღვისა,
შიშით კი ვერც შენს თავს შეიცნობ და ვერც ქვეყანას.

მეოთხე გამოსვლა

იფიგენია. პილადე.

პილადე

ნეტავ სად არის, რომ გადავცე სასიხარულო
ამბავი ჩვენი გადარჩენის! სად არის იგი?

იფიგენია

აი, აქა ვარ, სავსე შიშით და მოლოდინით
იმ იმედისა, აღსრულებას შენ რომ დამპირდი.

პილადე

შენი ძმა უკვე განიკურნა. კლდოვან ბილიკზე
ამ უწმინდური ნაპირისა და მშრალ სილაზე
მივაბიჯებდით მხიარული ბაასით მშვიდად;
ვერც კი შეენიშნეთ, წმინდა ჭალა როგორ დაეტოვეთ.
უფრო და უფრო დიდებულად, თანდათან ნათლად

ბრწყინავდა მისი შუბლის ირგვლივ ახალგაზრდობის
წარმტაცი ალი, მისნი თვალნი ანთებულებიყვნენ
იმედისა და სიმამაცის მგზნებარე ცეცხლით.
ლხენას, სიხარულს, მისცემოდა მთლად მისი გული,
რომ ეხსნა თვისი ძვირფასი და და მეგობარი.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

დაე გაკუროთხოს, ძვირფასო ყრმავე, მაღალმა ზეცამ
და მაგ ბაგეებს, მაუწყებელთ კეთილი ამბის,
არ დასცდენოდეს არასოდეს ჩივილი, კვნესა.

პ ი ლ ა დ ე

მე სხვა ამბავიც მოგიტანე. როგორც ხელმწიფე
ძვირფას ამალით, ჩვენსკენ მოდის ბედნიერება.
თანამგზავრები ვპოვეთ უკვე, კლდოვან ყურეში
ისხდნენ მოწყენით და ჩვენს მისვლას ელოდებოდნენ.
რა წამს იხილეს მათ შენი ძმა, აღტაცებულნი
წამოხტნენ მყისვე და მოსთხოვეს დაბეჯითებით,
არ გადაედო გამგზავრება საბერძნეთისკენ.
სუყველამ ნიჩაბს მოუთმენლად მოჰკიდა ხელი
და თვითონ ქარიც, ხმელეთიდან ამდგარი სტვენით,
ყველაფრით ჩანდა, რომ ზღვისაკენ მოისწრაფოდა.
ნულარ ვაყოვნებთ, წამიყვანე წმინდა ტაძრისკენ,
რომ სათაყვანო ქანდაკებას, ჩვენთა სურვილთა
სანუკვარ მიზანს, მოწიწებით შეეახო ხელი.
მხოლოდ მე ვკმარვარ, მარტოს ძალმიძს ქალღმერთის სახე
წავილო ჩემი მტკიცე მხრებით ამ მუხნარიდან;
რაროგ სიხარულს მაგრძნობინებს ძვირფასი ტვირთი!

(ამ სიტყვებით იგი გაემართება ტაძრისაკენ და ვერც კი შეამჩნევს, რომ
იფიგენია არ გაჰყვება. ბოლოს მობრუნდება.)

შენ ისევ დგებარ და ყოყმანობ!.. არაფერს ამბობ!
რალაც შემკრთალი მეჩვენები! რა გემართება?
ნუთუ აღუდგა წინ ახალი უბედურება
ჩვენთვის უეცრად მოვლინებულ ბედნიერებას?
შეატყობინე გონივრული სიტყვები მეფეს,
რისი თქმაც მისთვის განვიზრახეთ, მოვითათბირეთ?

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

შევატყობინე, მაგრამ მკაცრად გამკიცხავ ალბათ.
უხმო საყვედურს შენს სახეზე ვკითხულობ უკვე!
ხელმწიფის მაცნე მოვიდა და, როგორც მითხარი,
სუყველაფერი დაწვრილებით გადავეც ისე.
იგი გაოცდა და მომთხოვა, ჯერ მეფისათვის
ეცნობებინა იშვიათი ამბის შესახებ,
რათა ამაზე მას თანხმობა მიეღო მეფის.
და აი, ახლა ველოდები მის დაბრუნებას.

პ ი ლ ა დ ე

ვაგლახ! თავს ისევ დაგვტრიალებს ახალი საფრთხე.
ნუთუ ვერ შესძელ გესარგებლა ქურუმნი ქალის
წმინდა უფლებით, დაგემალა განზრახვა შენი?

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

მე ამგვარი რამ არასოდეს არ დამიმალავს!

პ ი ლ ა დ ე

მაშ ჩვენც დაგვლუბავ შენ მაგით და საკუთარ თავსაც.
რატომ წინასწარ არ ვიფიქრე ამ შემთხვევაზე
და არ გასწავლე, თუ რა ხერხით, რა ცბიერებით
შეიძლებოდა აცილება ამ მოთხოვნისაც.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

მე, მე გამკიცხე, აქ მხოლოდ მე მიმიძღვის ბრალი.
მაგრამ სხვაგვარად არ შემეძლო, რომ მოექცეოდი
კაცს, ვინცა მთხოვდა გონივრული თავგამოდგებით
იმას, რაც თვითონ მეც მიმაჩნდა სამართლიანად!

პ ი ლ ა დ ე

ყოველი წუთით ახლოვდება საშიშროება,
მაგრამ გულს მაინც ნუ გავიტეხთ, თორემ უჭკუო
მოქმედებით და ფაცაფუცით ჩვენს თავსვე გავცემთ.
ხელმწიფის კაცის დაბრუნებას ელოდე მშვიდად
და მტკიცედ დადექ, რაც არ უნდა გაუწყოს იმან,
რადგან ამგვარი კურთხევის წესს ქურუმნი ქალი

განაგებს მხოლოდ, არ შეჰფერის ეს საქმე მეფეს.
და თუ მოგთხოვია, თვითონ ნახოს ის უცხო კაცი,
ვინც შეპყრობილი არის მძიმე სიგიჟის სენით,
უთხარ, ორივე ტაძარში მყავს ჩაკეტილი-თქო.
ამით შენ მოგვეცემ ამოსუნთქვის საშუალებას,
რომ ამ ველურ ხალხს გავტაცოთ ჩვენ ძვირფასი განძი—
წმინდა დიანას ქანდაკება და მსწრაფლ გავიქცეთ.
თვით აპოლონი გვპირდება ჩვენ ბედნიერებას;
სანამ მისდამი შეპირებას აღვასრულებდეთ,
მან აღასრულა ღვთაებრივი თავისი სიტყვა.
ორესტი უკვე განიკურნა, განთავისუფლდა.
დაჰბერეთ, ქარნო მოწყალენო, და მასთან ერთად
წავგიღეთ კლდოვან კუნძულისკენ, სად ღმერთი სუფევს!
შემდეგ მიკენას მიგვიტანეთ, რომ ისევ აღდგეს
ქალაქი იგი, რომ ფერფლიდან ჩამქრალი კერის
წამოდგნენ ისევ მხიარული მამა-პაპანი
და იავარქმნილ მათ ბინებში აენთოს ცეცხლი.
უნდა პირველმა შენ უკმოო გუნდრუკი იმათ,
შენ თვით მიუტან მშობლიურ სახლს სიცოცხლეს, შველას
და განკურნებას, როდესაც მის ზღურბლს გადალახავ;
სახლს წყევლას ახსნი და შეამკობ თვალმომხიდევლად
სიცოცხლის ახალ ყვავილებით ყველა შენიანს.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

როცა შენ ვისმენ, მეგობარო, როგორც ყვავილი
ნათელ მზისაკენ შებრუნდება დახრილი თავით,
ასე ბრუნდება ჩემი სული, შენი სიტყვების
მხურვალ სხივებით გამსჭვალული, ტკბილ იმედისკენ.
რარიგ ძვირფასი, საჭიროა მეგობრის რჩევა!
ვინაც არ იცნობს ამ სიტყვების ზეციურ ძალას,
თავისთვის ჩუმად, უნუგეშოდ ჩაქრება იგი!
ნელა მწიფდება, ჩაკეტილი მისივე გულში,
ფიქრი, განზრახვა და მეგობრის სიახლოვე კი
აღვილს ხდის იმათ მომწიფებას, განვითარებას.

პ ი ლ ა დ ე

მშვიდობით! ახლა მეგობრები მსურს დავამშვიდო,
მოუთმენელი მღელვარებით რომ მიმელიან.
მაგრამ მე მალე დავბრუნდები და კლდის ბუჩქნარში
შეფარებული დავუცდი შენს სარწმუნო ნიშანს.
რაზე დაფიქრდი? რად დაეშვა ასე უეცრად
შენს ნათელ შუბლზე სევდიანი, მწუხარე ჩრდილი?

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

გთხოვ, მომიტევა! ვით ღრუბლები მსუბუქფრთიანი
გაცურდებიან მზის წინ ხოლმე, სულის წინაშეც
ასე მისცურავს მცირე შიში, იოლი ზრუნვა.

პ ი ლ ა დ ე

ნუ გეშინია! მაცთურია კაფწირი იგი,
რაც საიდუმლოდ შეკრეს მხოლოდ შიშმა და საფრთხემ.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

ძალმიძს ვუწოდო ზრუნვას ჩემსას კეთილშობილი,
რადგანაც იგი შთამაგონებს, რომ მეფე თოასს,
ვინაც მეორე მამასავით ზრუნავდა ჩემზე,
არ ვულალატო, არ გაეძარცო მუხანათურად.

პ ი ლ ა დ ე

იგი ხომ შენი ძმის მკვლეელია, ვისაც შენ სტოვებ.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

ეგ ის კაცია, სიკეთე რომ მიუძღვის ჩემზე.

პ ი ლ ა დ ე

რის ქმნასაც ასე გვაიძულებს საჭიროება,
უმადურობა როდი არის.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

ის არის სწორედ,
საჭიროება მას ვერ შესცვლის, ამართლებს მხოლოდ.

პილაღე

დიახ, ამართლებს ღმერთებისა და ხალხის თვალში.

იფიგენია

მაგრამ არ არის ჩემი გული დამშვიდებული.

პილაღე

მეტი სიმკაცრე სიამაყე არის ფართული.

იფიგენია

ამის შესახებ როდი ვფიქრობ, გული გრძნობს მხოლოდ.

პილაღე

თუ შენს მხარეზე სიმართლეს გრძნობ, თუ უბრალო ხარ, უნდა თვითონვე პატივი სცე საკუთარ თავსა.

იფიგენია

ბედნიერია მარტოოდენ უმწიკვლო გული.

პილაღე

სწორედ ამგვარად შეინახე ტაძარში თავი; თვითონ ცხოვრება გვასწავლის, რომ ზედმეტად მკაცრი არ უნდა ვიყოთ სხვათა მიმართ, არც საკუთარ თავს უნდა მოვექცეთ ძალზე მკაცრად, ისწავლე ესეც. საოცარია კაცთა მოდგმა, შექმნილი ქვეყნად, ისე საშინლად აბნეული და ერთმანეთში გადახლართული საიდუმლოდ, რომ არვის ძალუძს არათუ სხვებთან, არამედ თვის საკუთარ თავთან იყოს შართალი, პირდაპირი და გულით წმინდა. უფლება არ გვაქვს ჩვენი თავი განვსაჯოთ თვითონ. ადამიანის უპირველეს მოვალეობას შეადგენს მხოლოდ გზა ჰპოვოს და იაროს ამ გზით. ის იშვიათად თუ აფასებს, რაც უკვე შექმნა, და, რასაცა ჰქმნის, სულ არ იცის იმისი ფასი.

იფიგენია

შგონია, თითქოს დამარწმუნე ყოველივეში.

პილაღე

ეგ არც გვეჭირდება, როცა არ გვაქვს სხვა არჩევანი. მხოლოდ ერთი გზა გადაგვარჩენს ახლა სამივეს: შენს ძმას, თვითონ შენ, შენს მეგობარს, და განა კიდევ საკითხავია, ყველა ამ გზით წავალთ თუ არა?

იფიგენია

დამაცა ცოტა, მოვიფიქრო. განა ვინმესთვის გადაგიხდია შენ ამგვარი უმადურობით, როცა ყოფილხარ მისგან დიდად დავალებული?

პილაღე

თუ დავიღუბეთ, საყვედური, სასოწარკვეთა, იცოდე, შენს გულს დააწვება უმძიმეს ტვირთად. ჩანს, ცხოვრებაში დანაკლისი არ განგიცდია, რომ ერთ სიტყვასაც, თუნდაც ცბიერს, არ სწირავ მსხვერპლად, რათა თავიდან ავიცილოთ უბედურება.

იფიგენია

ო, რად არ მიძგერს მეც ამ მკერდში ვაჟკაცის გული! როს დაისახავს ის რაიმე გაბედულ მიზანს, მყის დადუმდება სხვა ხმათათვის, დაიხშობს სმენას.

პილაღე

ამაოდ არ გსურს, დამეთანხმო. აქ ყოველივეს გარდუელობის რკინის ხელი განაგებს მტკიცედ, მისი ნიშანი წარმოადგენს უმაღლეს კანონს, რომელს ღმერთებიც მორჩილებენ. უხმოდ მბრძანებლობს უცვლელი ბედის და, რომელმაც არ უწყის რჩევა, და უნდა ზილო, რასაც იგი შენ დაგაკისრებს: უნდა მდუმარედ აასრულო ბრძანება მისი. სხვა ყოველივე თვითონ იცი. მალევე მოვალ, რომ მშვენიერი საწინდარი გადარჩენისა შენი ხელიდან მივიღო მე აუცილებლად.

მეხუთე გამოცვლა

ი ფ ი გ ე ნ ი ა (მარტო)

უნდა დავთანხმდე, რადგან ჩემს ძმას, ყველა ჩემიანს
საფრთხეში ვხედავ ჩაცვიენილებს. მაგრამ, ვაგლახმე!
მე საკუთარი ჩემი ბედი ნაშინებს უფრო.
ნუთუ იმედი მშვენიერი ვერ უნდა ვიხსნა,
საიდუმლოდ რომ ვზრდიდი გულში, შევეტრფოდი ასე?
ნუთუ არასდროს არ დაჰკარგავს ეს წყევლა ძალას?
ნუთუ ვერასდროს ვერ აღდგება ტანტალის მოდგმა
განახლებული სიცოცხლისთვის? წარმავალია
ქვეყნად ყოველი, სუყველაფერს აქვს თავის ბოლო!
ბედნიერება სწრაფად მიჰქრის, ახალგაზრდობის
ვნებებსაც ელის აღსასრული, წყევლას კი არა?
ასე ვფიქრობდი მე ამაოდ, აქ ჩაკეტილი,
მოცილებული ჩემი სახლის მწუხარე იღბალს,
რომ ჩამოვრეცხდი ატრიდთა სახლს სასირცხვო ლაქებს
ოღესმე ჩემი წმინდა ხელით და წმინდა გულით.
ეს-ეს არის, რაც ასე სწრაფად, ასე საოცრად
მძიმე სენისგან გამეკურნა ძმა საყვარელი
და ასე დიდ ხნის სასურველი გამოჩნდა გემიც
ჩემი მშობელი ქვეყნისაკენ გასამგზავრებლად,
რომ გარდუვალმა, ყრუ, ბედითმა საჭიროებამ
თავისი მამიე, რკინის ხელით ორმაგი ცოდვა
თავს მომახვია, დამაკისრა აღსასრულებლად:
ქვეყნისგან ჩემზე მონდობილი დიანას ხატი
გავიტაცო და ვუღალატო იმ ადამიანს,
რომელსაც უნდა ვუმადლოდე სიცოცხლეს ჩემსას.
ჰოი, ნეტავი არ შეიჭრეს მწუხარე მკერდში
განახლებული სიძულვილი ტიტანთა მიმართ,
ყოფილ ღმერთების, თქვენგან ციდან განდევნილების.
ოლიმპიელნო, სიძულვილი თქვენს მიმართ სწორედ,
და არ დაფლითოს ნაზი გული ბასრი კლანჭებით.
ო, დამიხსენით მე, საბრალო, გადაარჩინეთ
თქვენი სურათიც ჩემს მწუხარე გატანჯულ სულში.

ისევ გაისმის ჩემს ყურებში სიმღერა ძველი ...
მიხაროდა, რომ დამავიწყდა ჰანგები მისი ...

სიმღერა პარკთა, ამ სიმღერას მღეროდნენ მაშინ,
როცა ტანტალი გადმოსტყორცნეს ოქროს სუფრიდან.
ისინი მწარედ დასტიროდნენ კეთილ მეგობარს,
დიდებულ გმირის სიბრალულით იტანჯებოდნენ;
რისხვით სუნთქავდა მათი მკერდი ჟამს სიმღერისას
და შემხარავი იყო თურმე სიმღერა მათი.
ჩვენს ბავშვობაში გვიმღეროდა მას ძიძა ხოლმე
მე და ელექტრას; მომაგონდა ის უკვე კარგად.

დე ეშინოდეს ღმერთებისა
ადამის მოდგმას!
მთელი ქვეყანა მათ უპყრიათ
უკვდავი ხელით,
რაცა სურთ, იმას უშვრებიან
საბრალო მოკვდავს,
თუნდ შეუწოდობენ,
თუნდ დასჯიან წამებით ძნელით,

მაგრამ ორმაგად უნდა ღმერთებს
უფრთხოდეს იგი,
ვინც განადიდეს, აამალღეს
(სჯობს დარჩეს უბრად),
მალღ კლდეებზე და ღრუბლებზე
მაგიდის ირგვლივ
საეარძლები დგას,
შუაში კი თვით ოქროს სუფრა.

მაგრამ ატყდება უცებ დავა
და დავის უმაღ
გადაისვრიან ბნელ უფსკრულში
ღმერთები სტუმარს
და შერცხვენელი, გალანძლული,
მოცული ბნელით,
ის ხეცისაგან სწორ სამართალს
ამაოდ ელის.

აარიდებენ მოწყალე თვალს
ღმერთები, რადგან
არ უნდათ იცნონ შვილიშვილში
წაცნობი სახე
დიდი წინაპრის, ვინც ოდესღაც
რჩეული მათგან
თაყვანსა სცემდა მოწიწებით
მათ ღიად სახელს.

ასე მღეროდნენ პარკები და
მოხუცი, როცა
გაიგონებდა გულისმომკვლელ
სიმღერას ამგვარს,
დაფიქრდებოდა შვილებსა და
შვილიშვილებზე
და მისი თავი მწუხარებით
იწყებდა კანკალს.

მეხუთე მოქმედება

პირველი გამოცვლა

თოასი. არკადი.

არკადი

გამოგიტყდები, მბრძანებელო, თვითონ არ ვიცი,
საით მივმართო ჩემი ეჭვი შეძრწუნებულმა.
ნეტავ ტყვეებმა მოახერხეს გაქცევა ჩუმად,
თუ მათ ქურუმი დაენმარა? ხმები ვრცელდება,
რომ გემი არის დამალული სადღაც ყურეში,
ამ ორი ყმისგან მოყვანილი აქ საიდუმლოდ.
სიგივე ტყვისა და ეს წმინდა კურთხევის წესი,
რაც მოიგონეს მსხვერპლშეწირვის შესაყოენებლად,
უკვე ორმაგი სიფრთხილისკენ მოგვიწოდებენ.

თოასი

სასწრაფოდ ჩემთან გამოცხადდეს ქურუმი ქალი!
მთელი ნაპირი ყურადღებით გაჩხრიკეთ ახლავ,
მთა-გორებიდან თვით ქალღმერთის წმინდა ქალამდე,
ტაძრის წიაღში არ შეხვიდეთ, მაგრამ მის ირგვლივ
ყველგან დარაჯნი დააყენეთ, იყავით ფხიზლად
და, სადაც კპოვოთ, შეიპყარით ორივე იქვე!

მეორე გამოცვლა

—თოასი (მარტო)

რა საშინელი მრისხანებით მიშფოთავს გული,
ჯერ იმის მიმართ, ვინც წმინდანი მეგონა ასე,

მერე ჩემს მიმართ, რომ ვაწავლე ღალატით თვითონ
თავაზიანი მოპყრობით და გულკეთილობით.
მონობას კარგად ეგუება ადამიანი,
ადვილად სწავლობს მორჩილებას, თავისუფლებას
როცა მთლიანად წაართმევენ. დიახ, იგი რომ
შეუბრალებელ ჩემს წინაპრებს ხელთ ჩაეარდნოდათ,
წმინდა დიანას დაეზოგა სიცოცხლე მისი,
გახარებული იქნებოდა, რომ საკუთარი
სიცოცხლე იხსნა, მადლობელი თავისი ბედის,
საკუთრებელის წინ დააქცევდა უცხო სისხლს იგი
და ჩვენს ძველ ადათს წმინდა ვალად ჩასთვლიდა მაშინ.
ახლა კი ჩემი მოწყალებით გულს ჩავუსახე
სურვილი დიდად გაბედული და კადნიერი.
ამაოდ მსურდა, რომ მე იგი შემერთო ცოლად.
ის ახლა ფიქრობს სულ სხვა ბედზე, საკუთარ ბედზე.
პირფერობის გზით დაატყვევა მან ჩემი გული;
და ახლა, როცა მე წაველი წინააღმდეგი,
მაშინვე სცადა სიცრუისა და ცბიერების
გზის გამონახვა, ხოლო ჩემი გულკეთილობა
ჭგონია თავის საკუთრება კანონიერი.

მისამე გამოსვლა

იფიგენია. თოასი.

იფიგენია

შენ მე გიხმივარ! რა გნებავდა ჩემთვის სათქმელად?

თოასი

რა მიზეზია, რომ გადასდე შეწირვა მსხვერპლის?

იფიგენია

მე უკვე არკადს ყველაფერი ნათლად ვუთხარი.

თოასი

მსურს, თვითონ შენგან მოვისწინო ეს ერთხელ კიდევ-

იფიგენია

მოსაფიქრებლად ვადას გაძლევს ქალღმერთი, მეფე-

თოასი

ეს ვადა, მგონი, შენთვისაა საჭირო უფრო.

იფიგენია

თუ აღსრულებას სისხლიანი განაჩენისას
კვლავ მტკიცედ ითხოვ, აქ ტყუილად მოსულხარ მაშინ.
მეფე, რომელიც მოისურვებს უღმობელ საქმეს,
საკმაოდ ჰპოვებს ხელქვეითებს, რომ წყალობის და
ჯილდოს გულისთვის წყველა მასთან გაიზიარონ.
თვითონ მბრძანებელს არ ემჩნევა სისხლის ლაქები,
პირქუს ღრუბლებში განიზრახავს ის სიკვდილს ხოლმე
და მალემსრბოლნი მისნი მყისვე გაფრინდებიან,
რომ საბრალო თავს დაატეხონ უბედურება.
თვითონ კი მიჰქრის ზეცისაკენ უენებლად, მშვიდად,
ვით დიდი ღმერთი, მოკვდავთათვის მიუწვდომელი.

თოასი

ქურუმის ბაგე გამოსცემს ამ ველურ სიძღვრას.

იფიგენია

შენს წინ დგას მხოლოდ ქალიშვილი აგამემნონის.
დიდ პატივს სცემდი, მბრძანებელო, უცნობის სიტყვას,
აწ კი გსურს სწრაფად დაიმონო მეფის ასული?
არა, ვსწავლობდი ბავშვობიდან მე მორჩილებას,
ჯერ მშობელთადმი, ხოლო შემდეგ ქალღმერთისადმი
და თვით ამგვარი უდრტვინველი მორჩილების ქამს
მუდამ ვგრძნობდი, რომ სული მქონდა თავსუფალი.
მაგრამ მკაცრ სიტყვებს, მამაკაცის უხეშ ბრძანებას
არც იქ და არც აქ მონურად არ ვუხრიდი ქედსა.

თოასი

არა ხელმწიფე, შენ გიბრძანებს კანონი ძველი.

იფიგენია

დიდი ხალისით კანონს მაშინ მივმართავ ხოლმე,
როს ჩვენ სურვილთა იარაღად გვქირდება იგი.

მაგრამ მე ვიცი სხვა კანონი, ამაზე ძველი,
იგი მე მიხმობს წინ აღვიდგე, ხელშეუხები
არის ყოველი უცხოელი იმ კანონისთვის.

თოასი

როგორც ჩანს, ძლიერ მოგეწონა ჩვენი ტყვეები,
რადგანაც, მათი თანაგრძნობით გატაცებულმა,
გონიერება მთლად დაჰკარგე და აღარ გახსოვს,
რომ არა გვმართებს მბრძანებელთა გაგულისება.

იფიგენია

ვიტყვი რამეს თუ გავჩუმდები, შენ კარგად იცი,
რით არის საესე ჩემი გული, რაზე სწუხს მუდამ.
ამგვარი ბედის ვახსენებით დახშული გულიც
განიმსკვალება სიბრაღულით, მით უფრო ჩემი!
მე იმ ტყვეებში, მბრძანებლო, ჩემს თავსა ვხედავ.
საკურთხეველის წინ აკანკალდი თვითონ მეც შიშით,
როცა სიკვდილი ნაადრევი ზემით, ღმერთი
შემომეხვია უმწეო მსხვერპლს. დაცემულს მუხლად.
უცებ იელვა ბასრმა დანამ, შეუბრალებლად
რომ გაეგმირა ჩემი გული, სიკოცხლით საესე;
თითქოს ჩემს სულში ქარიშხალი შეიჭრა მძაფრი,
თვალთ დამიბნელდა... მაგრამ მე ხომ გადავრჩი სიკვდილს.
ნუთუ ამგვარი მოწყალეობა, რასაც ღმერთები
ჩვენ გვანიჭებენ, აწ არ უნდა აღმოვუჩინოთ
ასეთ უბედურ, მრავალტანჯულ ადამიანებს?
შენ კარგად მიცნობ, მაგრამ მაინც გსუოს მაიძულო.

თოასი

არა ხელმწიფეს, შენს სამსახურს დაემორჩილე!

იფიგენია

კმარა! ნუ ამკობ, ნუ ამართლებ ძალმომრეობას,
რომელსაც ქალის უძლეობა ახარებს ასე.
თავისუფალი ვარ მეც ისე, ვით მამაკაცი.
აგამემნონის ძე რომ ახლა მდგარიყო შენს წინ

და მოგეთხოვა აღსრულება უღირსი საქმის,
ხმაღს იშიშვლებდა, რომ დაეცვა ძლიერი მკლავით
წმინდა უფლება თავის გულის, ღირსება თვისი.
მე მხოლოდ სიტყვა გამაჩნია და კეთილშობილ
კაცს არ შეჰფერის, ქალის სიტყვას პატივი არ სცეს...

თოასი

შენი ძმის ხმაღზე უფრო მეტად ვაფასებ მე მას.

იფიგენია

ცვალბადია მეტისმეტად მახვილთა ბედი;
ყველა მებრძოლი, გონიერი, უბრალო მტერსაც
ნამდვილ მტრად სთვლის და საჭირო ანგარიშს უწევს.
სუსტს, უღონოსაც. ძალადობის წინაშე მდგომელს,
არ მიატოვებს უშემწეოდ დედა ბუნება;
იგი ასწავლის ცბიერებას და იმის ცოდნას,
რომ ზოგჯერ დასთმოს, უკუიქცეს, ხან დააყოვნოს
და მოხერხებით აერიდოს უეჭველ საფრთხეს.
ღიახ, ღირსია მოძალადე ყველაფერ ამის.

თოასი

მაგრამ სიფრთხილე ამ ოინებს მოუღებს ბოლოს.

იფიგენია

არ საჭიროებს მას არასდროს უმანკო სული.

თოასი

შენვე გამოგაქვს განაჩენი საკუთარ თავის.

იფიგენია

ო, რომ ხედავდე, როგორ ებრძვის აწ ჩემი სული
მზაკვარსა ბედსა, როპელიც მის შეპყრობას ღამობს,
რომ პირველივე მისი დარტყმა მოიგერიოს.
მაშ უსაქურკლო გამოველი შენთან ბრძოლაში?
ნუთუ უარპყოფ თხოვნას ჩემსას, ამ მშვენიერ რტოს,
რომელიც ხმაღზე ძლიერია ასულის ხელში?

მაშ რაღა დამრჩა, რით დავიცვა ღირსება გულის?
ვუხმო დიანას, სასწაული რომ მოახდინოს?
ამოიწურა ნუთუ ძალა ჩემი სულისა?

თოასი

ჩანს, ორივე ყრმის ბედი ასე ღიდად გაუფოთებს,
სთქვი, ვინ არიან, ვის იცავ შენ თავგამოდებით?

იფიგენია

ვეფიქრობ... ბერძნები უნდა იყვნენ... ასე მგონია.

თოასი

შენი მხრის ხალხი? როგორცა ჩანს, მათ განგიახლეს
ტკბილი ოცნება სამშობლოში დაბრუნებისა.

იფიგენია (რამდენიმე ხნის დუმისის შემდეგ)

მარტო მამაკაცს აქვს უფლება გაუგონარი,
ღიადი საქმის ჩადენისა? მხოლოდ მას ძალუძს,
თვის გმირულ გულში დაიტოოს შეუძლებელი?
რას უწოდებენ ღიად საქმეს? რა შთააგონებს
ათრთოლებულ სულს პოეტისას, ვინც განუწყვეტლად,
დაუღალავად მოგვითხრობს ჩვენ საოცარ ამბავს,
თუ არ შედეგი საკვირველი, გმირული საქმის,
რაც წამოიწყო გაბედულმა ადამიანმა?
მამაცი არის, ვინც შეიქრა მოულოდნელად
მტრების ბანაკში ბნელი ღამათ სრულიად მარტო
და თავს დაეცა, როგორც მეხი, მძინარე ლაშქარს,
ძილშიცემულთაც. ფხიზლად მყოფთაც დაუწყო ჟღერა,
ბოლოს კი მათგან დაძლეული, უკუქცეული,
მტრის ცხენზე მჯდარი გაეშურა ნადავლით უკან?
ნუთუ ის ერთი არის მხოლოდ ღირსი ქებისა?
თუ მარტო იგი, ვინც უარყო უშიშარი გზა
და ტყიან მთებში მიჰქრის ცხენით უცნობ ბილიკზე,
რომ დაუნდობელ ყაზალთაგან გასწმინდოს მხარე?
ჩვენ რაღა გვჩრება? არაფერი? ნახვა არსებამ
უნდა უარი განაცხადოს თვის ბუნებაზე?
იყოს ველური ველურებთან, ვით ამორძალი,

200

ხელში აიღოს თქვენი ხმალი თქვენს წინააღმდეგ,
სისხლის დაქცევით მჩაგვრელებზე იძიოს შური?
ჩემს გულში მუდამ გაბედული იმედი ღვივის.
ვერ ასცილდება ჩემი სული მკაცრ საყვედურსა,
თუ მოვტყუვდები, თუ განზრახვა არ გამიმართლებს.
მაგრამ მსურს იგი შენს ფერხთა წინ მე გადმოვშალო.
როგორც ამბობენ, თუ ნამდვილად სიმართლე გიყვარს,
გთხოვ, შემეწიო, დიდებულპყო ქეშმარიტება,
ჩემზე მოღებულ მოწყალებით!.. მისმინე, მეფევე!
აქ სიცრუეა განზრახული შენს შესაცდენად;
ტყუვებს ამოდ აძებნინებ წმინდა ჭალაში,
უკვე წავიდნენ მეგობრების მოსანახავად,
ერთ-ერთ ყურეში გემზე მყოფნი მათ რომ ელიან.
მათგან უფროსი, რომელიც აქ შეიპყრო სენმა
და ახლა უკვე განიკურნა, — ორესტი გახლავს,
ჩემი ღვიძლი ძმა, მეორე კი — თანამზრახველი
და მეგობარი ორესტისა, პილადე ჰქვია.
ისინი აქეთ წარმოგზავნა თვით აპოლონმა
კუნძულ დელფიდან და ორივეს მკაცრად უბრძანა,
წმინდა დიანას ქანდაკება რომ გაიტაცონ,
კუნძულ დელფაზე მიუტანონ იგი აპოლონს,
რის სანაცვლოდაც ჩემს ძმა ორესტს დაიხსნის იგი
ფურიებისგან, რომელნიც მას სდევნიან ყველგან,
ვით დამნაშავეს, დამქცეველსა დედის სისხლისას.
ჩვენ ორნიღა ვართ დაოჩენილნი ტანტალის მოდგმის
და ორივეს ბედს შენ გაბარებ... გაგვანადგურე,
თუკი გაჰბედავ.

თოასი

შენ გგონია, ველური სკვითი
ხმას სიმართლისას შეიწყნარებს, ადამიანურს,
როს არ უსმენდა მას ბერძენი ატრეი თვითონ?

იფიგენია

ამ ხმას მოისმენს, მეფევე, ყველა ადამიანი,
სადაც არ უნდა იყოს იგი დაბადებული,

თუ კაცთა გულში ჩქეფს სიცოცხლის ანკარა წყარო.
რას განმიზადებს, მეფევე, შენი მღუმარე სული?
თუ გსურს დაგვლუპო, მე პირველი მომკალი მაშინ!
ახლა ვგრძნობ ნათლად, როს ხსნა აღარ არსებობს ჩვენთვის,
საშინელ საფრთხეს, რომელშიაც ჩავეყარე თვითონ
ჩემი ძვირფასი არსებები დაუფიქრებლად.
ვაგლახ! ისინი შებორკილი უნდა ვიხილო!
რა ვუთხრა ორესტს, რა სიტყვებით გამოვეთხოვო
ჩემგან დაღუპულს? არა, არა, ველარასოდეს
ველარ შევხედავ ჩემთვის ძვირფას, საყვარელ თვალებს.

თოასი

მაშ თაღლითებმა გაგახვიეს ასე ადვილად
თავ-თავიანთი სურვილების ცბიერ ბადეში,
განშორებული ასე დიდხანს ხალხს და ქვეყანას,
და შენც დაჰყევი იმათ ნებას?

იფიგენია

არა, ხელმწიფე!
მე თვით შემეძლო მოტყუება საკუთარ თავის,
მაგრამ ისინი მართლები და პატიოსნები
არიან, მეფევე. თუ შენ იმათ სხვაგვარებს ჰპოვებ,
მაშინ დასაჯე სიკვდილით და შემრისხე მეცა:
ჩემი ამგვარი უგუნური საქციელისთვის
წამსვე განდევნე საშიშ, კლდოვან კუნძულის პირას,
მაგრამ თუ ის ყრმა საყვარელი ძმა არის ჩემი,
დიდ ხნის ნანატრი, სასურველი, — გაგვიშვი მაშინ
და, როგორც მის დას, მასაც შემწე, მფარველი ექმენ.
მამა დაეცა საკუთარი მეუღლის ხელით,
დედა თავისმა შვილმა მოკლა. უკანასკნელი
ხსნა და იმედი ისლა არის ატრეის მოდგმის.
ნება მიბოძე, სუფთა გულით და წმინდა ხელით
ზღვა გადავცურო, ჩემს სახლს აფხსნა სასტიკი წყევლა.
სიტყვას ნუ გასტეხ, ხელმწიფეო, შენ ხომ აღმიტყვი,
როს სამშობლოში დაბრუნების დრო დადგებოდა,
ჩემიანებთან გამიშვებდი: და აჰა, დადგა.

ნუთუ ხელმწიფე, ვით უბრალო ადამიანი,
კაცს შეჰპირდება თვალთმაქცურად მხოლოდ იმისთვის,
რათა მთხოვნელი ერთი წუთით ჩამოიცილოს?
არა, არასდროს არ იალევა ის ისეთ აღთქმას,
რისი იმედიც არ ექნება, რომ აღასრულოს.
თავის ღირსების სიდიადეს მაშინ გრძნობს მეფე,
როდესაც ძალუძს მთხოვნელები ჰყოს ბედნიერი.

თოასი

ისე, ვით ცეცხლი იბრძვის ხოლმე წყლის წინააღმდეგ,
შხივის, შიშინებს და ცდილობს მტრის განადგურებას,
ჩემს გულშიც ახლა დაუმცხრალი ბობოქრობს რისხვა,
შენი სიტყვების წინააღმდეგ ამხედრებული.

იფიგენია

დაე გაბრწყინდეს ჩემს წინაშე წყალობა შენი,
ვით წმინდა ალი სამსხვერპლოსი, დიდების ჰიმნით,
ბედნიერებით და მადლობით გარემოსილი.

თოასი

ო ეს ხმა ჩემს გულს რარიგ ხშირად იმორჩილებდა!

იფიგენია

მომეცი ხელი შერიგების უტყუარ ნიშნად!

თოასი

ამ მოკლე დროში, ასე უცებ, ძლიერ ბევრს ითხოვ.

იფიგენია

ქმნა სიკეთისა გადადებას არ საჭიროებს.

თოასი

არა, პირიქით! ხშირად ხდება, რომ კეთილ საქმეს
უბედურება, ბოროტება ფეხდაფეხ მოსდევს.

იფიგენია

ექვი სიკეთეს ბოროტებად მიიჩნევს ხოლმე.
დიდხანს ნუ ფიქრობ, ჰქმენი, რასაც გაუწყებს გული.

მართხე გამოსვლა

იფიგენი და ორესტი, შეიარაღებული.

ორესტი (სტენისაკენ ზურგშექცეული)

მტკიცედ დადექით, აწ ორმაგი მხნეობა გმართებთ, რომ შეაჩეროთ თქვენ ისინი მცირე ხნით მაინც; არ შეუშინდეთ მტრის სიმრავლეს და გემისაკენ მიმავალი გზა დაიცავით, მე და ჩემმა დამ გასვლა რომ შევძლოთ. (მეფეს ვერ შეამჩნევს, იფიგენიას)

უკვე გაგაცეს. ნულარ აყოვნებ. დრო მცირე დარჩა გაქცევისთვის. წამოდი ჩქარა! (შეამჩნევს მეფეს.)

თოასი (ხმაზე ხელს წაივლებს.)

ვერ გადარჩება დაუსჯელად ვერც ერთი კაცი, ვინც ხმაღს იშიშვლებს აქ თვით ჩემი თანადასწრებით.

იფიგენია

მტრობით და სიხლით ნუ შებილწავთ ქალღმერთის ბინას! ლაშქარს უბრძანეთ, არ გაინძრეს! დაემორჩილეთ დასა და ქურუმს!

ორესტი

მითხარ, ვინ არის ეგე კაცი, რომ გვემუქრება?

იფიგენია

თაყვანი ეცი მასში მეფეს, იგი მეორე მამაა ჩემი! მომიტევე, ძვირფასო ძმაო! მაგრამ მიმნდობმა ჩემმა გულმა მას ხელთ გადასცა მთლად ჩვენი ბედი, გავუშეღავენე განზრახვა თქვენი და ჩემი სული დავიხსენი ლალატისაგან.

ორესტი

გაგვიშვებს იგი სამშობლოში მშვიდობიანად?

იფიგენია

პასუხს მიკრძალავს ეგ შიშველი, მრისხანე ხმალი.

ორესტი (ხმაღს ჩააგებს.)

მამ სთქვი! ხომ ხედავ, სიტყვებს შენსას ვემორჩილები.

მეხუთე გამოსვლა

იფიგენი. პილაღე. მალე მის შემდეგ არკადი; ორივენი შიშველი ხმლებით.

პილაღე

ნულარ აყოვნებთ! უკანასკნელ ძალ-ლონეს ვიკრებთ; ნელ-ნელა ვიხვეთ ზღვისკენ, მტრისგან უკუქცეულნი. ამას რას ვხედავ? საუბარი გაუბაბთ მეფეთ, დიდ თაყვანსა ვცემ გვირგვინოსან თავს ხელმწიფისას!

არკადი (მეფეს)

მტრების წინაშე მშვიდად დგებარ, როგორც ხელმწიფეს შეეფერება. მალე დავსჯით ამ თავხედობას. უკან იხვევენ კანდიერი თანამზრახველნი, ზოგნი ამოწყდნენ. მათი გემი უკვე ხელთ ვიგდეთ. ერთი გვიბრძანე და მაშინვე ცეცხლს მივცემთ...

თოასი

წადი!

ჩემს ხალხს უბრძანე მშვიდად იყოს; ვიდრე ვსაუბრობთ, არვინ გაბედოს, მტერს არვინ არ ახლოს ხელი. (არკადი გადის.)

ორესტი

მე თანახმა ვარ. მეგობარო, ერთგულო ჩემო, წადი, შეკრიბე, ვინც ცოცხალი გადარჩა კიდეც. მშვიდად ელოდეთ განჩინებას თვითონ ღმერთების. (პილაღე გადის.)

მეექვსე გამოსვლა

იფიგენია. თოასი. ორესტი.

იფიგენია

ჯერ ღელვისაგან დამიხსენით, ვიდრე საუბარს შეუდგებოდეთ; მეშინია გაათრებვისა, თუ უარსა ჰყოფ, ხელმწიფეო, ხმას სიმართლისას და შენ კი, ძმაო, ვერ დააცხრობ ჭაბუკურ ღელვას.

თოასი

მე დავიოკებ გულისწყრომას, ვით უფროსს ჰფერობს.
ერთი მითხარი, მიპასუხე, რითი ამტკიცებ,
რომ ძე ხარ დიდი ხელმწიფისა, აგამემნონის,
და ამისი ძმა?

ორესტი

აი, მეფევე, მახვილი ჩემი,
მან ტროას ომში მრავალ მამაცს მოუღო ბოლო,
მამაჩემის მკვლელს ავხსენ იგი და შევევედრე
ზეციურ ძალებს, სიმამაცე და მძლავრი მკლავი,
ბედნიერება და დიდება დიდი მეფისა,
ამასთანავე ღირსეული სიკვდილი გმირის
ებოდათ ჩემთვის, ვით წყალობა უხენაესი.
გამოიყვანე მეომარი, კეთილშობილი,
შენი ლაშქრიდან, სუყველაზე საუკეთესო,
და მარტოდმარტო საბრძოლველად გავყვები ხმალში.
ამ ვრცელ მიწაზე, ყველგან, სადაც გმირებს ზრდის იგი,
ამგვარ თხოვნაზე უცხოელს არ ეტყვიან უარს.

თოასი

ასეთ უფლებას მას არ აძლევს ადათი ძველი,
ჩვენს ქვეყანაში არსებული.

ორესტი

მაშინ დაიწყოს

ის, ვით ახალი ჩვეულება, ჩემგან და შენგან
და შემდეგ მთელი ხალხი უკვე მიჰბაძავს ამას,
გმირულ მაგალითს მბრძანებლისას კანონად აქცევს.
ნება მიბოძე, თრა ჩვენი თავისუფლების
გულისთვის მხოლოდ, არამედ მე, ვით უცხოელმა,
ყველა დევნილი უცხოისათვის აღვმართო ხმალი.
თუ მე დავეცე, ჩემი ხვედრი გაიზიაროს
ყველა მათგანმა. მაგრამ ბედმა თუ გამიღიმოს,
წილად მარგუნოს გამარჯვება, ყოველი კაცი,
ვინც ფეხს შემოსდგამს ამ ნაპირზე, უნდა მიიღოთ
სტუმართმოყვარული აღერსითა და სიყვარულით
და არ გაუშვათ სამშობლოში ნუგეშუცემი.

თოასი

არ ჩინხარ, ყრმაო, შენ უღირსი შთამომავალი
დიდ წინაპართა, რომლებითაც ამყობ ასე.
კეთილშობილნი და მამაცი ბევრნი არიან
ჩემს ამაღაში, მაგრამ თვით მე მტრებს ვებრძვი ხოლმე,
წელთა სიმრავლის, მოხუცების მიუხედავად,
და ახლაც მზად ვარ ბედი ვცადო ხმალში შენთანაც.

იფიგენია

არა, არასგზით! ჩემო მეფევე, არვის სჭირდება
ეს სისხლიანი დარწმუნება! ხმალს უშვით ხელი!
დაფიქრდით ჩემზე, თუ რა ბედი მომელის მაშინ!
სასტიკი ბრძოლა ვაჟკაცს ადგამს დიდების გვირგვინს:
თუ ძირს დაეცა, მას ადიდებს სიმღერა ხალხთა.
მაგრამ ცრემლებს კი, გადმომჩქეფარს დაუსრულებლად
მარტო დარჩენილ, დაქვრივებულ ცოლის თვალთაგან,
შთამომავლობა არაფრად სთვლის და სდუმს პოეტიც
იმ ათასეულ ცრემლით სავსე დღე და ღამეზე,
როდესაც ობლად დარჩენილი მწუხარე სული,
შეშინებული, გატანჯული უსახლგრო სევდით,
მსწრაფლ განშორებულ თვის მეგობარს ამაოდ უხმობს.
მერწმუნეთ, ერთმა საზრუნავმა შემიპყრო წამსვე:
„ვინმე პირატი ხომ არ არის, — ვფიქრობდი ჩემთვის, —
სურს მოტყუებით ხელთ ჩამიგდოს, გამყიდოს ტყვედა?“
დიდხანს ვცდებდი, ვამოწმებდი უტყუარ ნიშნებს
და ბოლოს გული მთლად დარწმუნდა მათ სიმართლეში.
აი, ხელმწიფევე, შეხედე მის მარჯვენა ხელზე
სამ ხალს, სამ ვარსკვლავს, თანდაყოლილს დედის მუცლიდან,
ნიშნად იმისა, ვით ქურუმმა განმარტა მაშინ,
რომ ეს მარჯვენა მძიმე საქმეს აღასრულებდა.
შემდეგ მე უფრო მარწმუნებს ეს ჭრილობა წარბთან.
მაშინ ორესტი ბავშვი იყო ძუძუმწოვარი,
როცა ელექტრას, მეტად ფიცხსა და დაუდევარს,
იგი ხელიდან ჩაუვარდა მოულოდნელად
და შუბლი დაჰკრა იქავე მდგარ ბრინჯაოს სამუფხს.
დავურთო კიდევ მე ამ ნიშნებს გასაოცარი

დიდი მსგავსება მამამისთან და ჩემი გულის
მკვირცხლ ხასიათთან, ვით ნიშნები სარწმუნო უფრო?

თოასი

თუნდაც გაჭვანტოს შენმა სიტყვამ ყოველი ეჭვი
და შევაოკო მრისხანება ჩემი გულისა,
მაშინაც მხოლოდ ხმაღმა უნდა გადასტრას დავა
ჩვენს შორის: მე აქ ვერავითარ ზავს ვერა ვხედავ.
შენ თვითონ ამბობ, რომ ისინი მოვიდნენ ჩვენთან
წმინდა დიანას ქანდაკების გასატაცებლად.
როგორ გგონია, მე გულგრილად შევხედავ ამას?
ბერძენი ხშირად შეჭყურებდა შურიან თვალით
შორი ქვეყნების ველურ ხალხთა განძს და სიმდიდრეს:
ლამაზ ასულებს, ოქროს საწმისს და განთქმულ ცხენებს,
მაგრამ ყოველთვის ვერ შევლოდა ხერხი და ძალა,
ვერ ბრუნდებოდა ის ნადავლით მშვიდობიანად.

ორესტი

არ უნდა გახდეს ქანდაკება, ძლიერო მეფევე,
მიზეზი ჩვენი მტრობისა და განხეთქილების!
მე ახლა მიეხვდი იმ შეცდომას, რომელიც ღმერთმა
გადაგვაფარა ჩვენ თვალებზე ლეჩაქის მსგავსად
და განზრახ აქეთ წამომართა ნაბიჯი ჩვენი.
ვევედრებოდი მას, რომ ვეხსენ ფურაებისგან
და ვთხოვდი რჩევას, მან პასუხი მომიგო ასე:
„როს დააბრუნებ საბერძნეთში დას, ვინაც ახლა
ჩაკეტილია ტაძარში ტყვედ თავრიდის მხარეს,
ფურაებისგან თავს უშველი, აიხსნი წყევლას.“
ჩვენ იმ ასულში აპოლონის დას ვგულისხმობდით,
მან კი თურმე შენ გიგულისხმა, ძვირფასო დაო!
მძიმე ჯაჭვები მონობისა დაიმსხვრა უკვე:
შენ შენიძნებს დაუბრუნდი, წმინდანო, ისევ,
შენი შეხების მეოხებით მეც განვიკურნე;
უქანასკნელად შენს მკლავებში შემოიპყრო სენმა
ბასრი ბრქვალებით, შემირყია ტვინი საშინლად,
მაგრამ გაცურდა, როგორც გველი, ჯოჯოხეთისკენ.
შენ დამიბრუნე ნათელ დღეთა განცხრომა კვალად.

208

აწ დიდებული მეჩვენება ღვთაების რჩევა.
როგორც ეს წმინდა ქანდაკება, რომელთან მტკიცედ
გადაჯაჭვულა ჩვენი დედაქალაქის ბედი,
მუდამ უცვლელი, საიდუმლო განგების ძალით,
მან შენც, მფარველი შენი სახლის, ატრიდის ძეთა,
გადაგარჩინა შერცხვენას და უბედურებას
შენი ძმისა და ნათესავთა საკეთილდღეოდ;
როცა მეგონა, რომ თვალუწვდენ დედამიწაზე
მთლად დამეკარგა ყოველგვარი იმედი ხსნისა,
შენ ყველაფერი დამიბრუნე ხელახლა ისევ.
ძლიერო მეფევე, შეგვირიგდი, დააცხრე ოისხვა!
ხელს ნუ შეუშლი, დაასრულოს მშობლიურ სახლის
კურთხევის წესი, ცოდვათაგან განწმინდოს იგი,
მე დამიბრუნოს წმინდა ქერქვეშ და თავის ხელით
დამადკას თავზე მბოძანებელთა გვირგვინი ძველი!
მიუხლე მას ის სიკეთე, რაც მიუძღვის შენზე,
და მეც დამატებე მახლობელის წმინდა უფლებით!
ძალმოძუეობა და სიცრუე — მამაკაცების
ქება-დიდება, სიამაყე უზენაესი
უკვე გაწბილდა სიმართლით ამ დიად სულისა
და ეს უმანკო, უანგარო, გულწრფელი ნდობა
დე იყოს ჯილდო კეთილშობილ ვაჟკაცისათვის.

იფიგენია

გთხოვ, გაიხსენო, ხელმწიფეო, აწ შენი ალტკმა;
დე ერაგულ, მართალ ბაგეთაგან ნათქვამმა სიტყვამ
შენც აგათროლოს. შემოგვხედე! როდი გექნება
მსგავსი შემთხვევა სუყოველთვის, რომ აღასრულო
ამგვარი საქმე, დიადი და კეთილშობილი!
უარს ვერ მეტყვი; აღასრულე ეს საქმე მალე!

თოასი

მაშ წადით!

იფიგენია

არა, ეგრე არა, ჩემო ხელმწიფე!
ნუ, ნუ გავკლევნი! დე ჩვენს შორის ამიყოიდან

14: ბ. გ. გოეთე

სუფევდეს ტკბილი, მეგობრული სტუმართმოყვრობა. მაშინ ერთურთს არ დავცილდებით ჩვენ სამუდამოდ. შენ ძვირფასი ხარ ჩემთვის, როგორც მშობელი მამა, და არ ჩაქრება არასოდეს ეს გრძინობა ჩემში; რომ ვინმე შენმა ქვეშევრდომმა, უკანასკნელმა, თქვენი საუბრის ნაცნობი ხმა მასმინოს კიდეც, თუნდ მათხოვარი იყოს, ოღონდ თქვენსავით ეცვას, მე მას მივიღებ ისე, როგორც ღმერთთა თანასწორს, ლოგინს გავუშლი ამგვარ სტუმარს საკუთარ ხელით, ჩემი ოთახის კერის პირას დავუდგამ სკამსა და მხოლოდ შენზე, მხოლოდ შენი ბედის შესახებ, დავუწყებ მე მას გამოკითხვას, კეთილო მეფევე. დაე ღმერთებმა ღირსეული მოგიზღონ ჯილდო შენთა კეთილთა საქმეთათვის, ამ წყალობისთვის. მშვიდობით, მეფევე! მოგვაპყარი კეთილი მზერა და გულითადი სიტყვა მითხარ განშორების ჟამს, მაშინ დაჰბერავს ნაზი ქარიც იალქნებს ჩვენსას და ჩემს თვალთაგან დაიფრქვევა ნუგეშის ცრემლი. მშვიდობით, ჩემო ხელმწიფეო, მომეცი ხელი საწინდრად ჩვენი ძველისძველი მეგობრობისა!

თ ო ა ს ი

მშვიდობით!

